

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet, kulturutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- lagmotion LM 20/2019 rd Ville Tavio saf Lagmotion med förslag till lag om upphävande av lagen om främjande av integration
- åtgärdsmotion AM 76/2022 rd Inka Hopsu gröna m.fl. Åtgärdsmotion om att utarbeta riksomfattande kvalitetskriterier och rekommendationer för integrationsutbildningen.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- kulturutskottet KuUU 26/2022 rd
- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 17/2022 rd
- grundlagsutskottet GrUU 92/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Nea Brandt, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Paula Karjalainen, arbets- och näringsministeriet
- migrationsdirektör Sonja Hämäläinen, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Tiina Järvinen, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Sami Aalto, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Niina Suutarinen, finansministeriet
- undervisningsråd Kaisu-Maria Piironen, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringssekreterare Annika Juurikko, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Henna Leppämäki, social- och hälsovårdsministeriet

Betänkande FvUB 45/2022 rd

- konsultativ tjänsteman Tiina Muinonen, social- och hälsovårdsministeriet
- kriminalöverkommissarie Kimmo Hyvärinen, polisinrättningen i Östra Nyland
- specialsakkunnig Hanna Pihkanen, Migrationsverket
- invandringschef Jaana Suokonautio, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- servicedirektör Sirpa Lukkala, Nylands arbets- och näringsbyrå
- ledande sakkunnig Zane Balode, Nylands arbets- och näringsbyrå
- utvecklingsdirektör för lagstiftningsfrågor Marjukka Turunen, Folkpensionsanstalten
- direktör för invandartjänster Teemu Haapalehto, Esbo stad
- flerspråkig handledare Mukhtar Abib, Helsingfors stad
- specialsakkunnig Anu Wikman-Immonen, Finlands Kommunförbund
- servicedirektör Mika Helva, Åbo stad
- chef för integrationsfrämjande socialtjänster Minna Tuovinen, Vanda och Kervo välfärdsområde
- kundrelationschef, integrationsfrämjande tjänster Suvi Lindén, Vanda stad
- verksamhetsledare Abdirahim Hussein, Moniheli ry
- koordinator för integrationsstöd Maria Pikkarainen, Finlands Röda Kors
- expertkonsult i integration Aziza Hossaini.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Delegationen för etniska relationer, justitieministeriet
- Barnombudsmannens byrå
- justitieministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Polisstyrelsen
- Ålands landskapsregering
- Svenska Finlands folkting
- Utbildningsstyrelsen
- Sydöstra Finlands arbets- och näringsbyrå
- UF-centret
- Helsingfors stad
- Uleåborgs stad
- Tammerfors stad
- Stiftelsen för Rehabilitering
- verksamhetsledare Bahar Mozaffari, Soraya-tasa-arvo ry
- Finlands näringsliv rf
- Monika-Naiset liitto ry
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Företagarna i Finland rf
- Fritt Bildningsarbete rf.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om främjande av integration och att den gällande lagen med samma namn samtidigt upphävs. Lagen ska främja integration och goda befolkningsrelationer och på det sättet medverka till likabehandling och jämställdhet för invandrare. Syftet är också att främja invandrades sysselsättning, delaktighet, välfärd och hälsa. Det föreslås att socialvårdslagen, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen samt andra lagar som har samband med förslaget till lag om främjande av integration ska ändras.

Integrationsfrämjande tjänster ska enligt förslaget ordnas som en del av kommunens nya integrationsprogram samt i form av andra integrationsfrämjande tjänster inom det allmänna servicesystemet. Kommunens integrationsprogram föreslås vara ett koncept för integrationstjänster i inledningsfasen, och det föreslås att innehållet regleras i lag. Integrationsprogrammet ska åtminstone innehålla en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, en integrationsplan, en ny flerspråkig samhällsorientering, utbildning, annan service som främjar integration och sysselsättning och baserar sig på servicebehovet samt vägledning och rådgivning.

Avsikten med förslaget till lag om främjande av integration är att påskynda och effektivisera invandrarernas integration och sysselsättning genom att förbättra tillgången till vägledning och rådgivning, påskynda tillgången till tjänster och på ett mer heltäckande sätt nå ut till invandrarna så att de får tillgång till tjänsterna i inledningsskedet av invandringen samt genom att göra tjänsterna mer övergripande i inledningsskedet av integrationen. Med lagförslaget avses också att maximitiden för integrationsplanens varaktighet förkortas och att den fortsatta vägledningen till arbetslivet eller till allmänna sysselsättnings- eller utbildningstjänster effektiviseras. Propositionen avses öka integrationsplanernas målinriktning och stärka ett integrationsfrämjande arbetslivsperspektiv. Den språk- och integrationsutbildning som ingår i integrationsprogrammet utökas med slutttestning av språkkunskaperna och förutsättningarna för stödjande av självständiga studier ändras på så sätt att invandraren kan slutföra en självständig studiehelhet som stöds med utkomstskydd för arbetslösa och som har inletts medan integrationsplanen var i kraft. Invandrarernas utbildnings- och sysselsättningsstigar ska enligt förslaget effektiviseras genom att förstärka identifieringen av kompetens och sammanjämkningen av integrationsutbildning med andra sysselsättnings- och utbildningstjänster. Integrationen ska även främjas genom andra tjänster än de som finns i integrationsprogrammet, det vill säga som en del av offentliga arbetskraftstjänster, övrig kommunal basservice, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster eller organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet.

I propositionen föreslås en reglering av myndigheternas uppgifter och integrationsfrämjande samarbete samt om sammanjämkningen och uppföljningen av integrationsfrämjandet på olika förvaltningsnivåer. Integrering och sammanjämkning av integrationsfrämjande ska förstärkas genom att planeringen och utvecklingen av integrationsfrämjande sammanjämkas med den övriga nationella, regionala och lokala planeringen. I synnerhet ska sammanjämkningen gälla integrationsfrämjandet inom sysselsättning, kompetensutveckling, välfärd och hälsa samt delaktighet. De ministerier som är centrala med avseende på integrationsfrämjande utveckling ska vart och ett

Betänkande FvUB 45/2022 rd

för sitt eget förvaltningsområde fastställa målen och åtgärderna för den integrationsfrämjande utvecklingen som en del av verksamhets- och ekonomiplaneringen inom sitt förvaltningsområde.

Genom lagen ska myndigheternas skyldigheter förtydligas och uppdateras så att de motsvarar de strukturella reformerna, inklusive införandet av välfärdsområden samt den regeringsproposition om arbetskraftsservicereform som lämnats till riksdagen samtidigt som denna proposition. Enligt förslaget ska kommunens ansvar för integrationsfrämjandet utökas och kommunen ska tilldelas uppgiften att utarbeta en bedömning kompetens och behovet av integrationstjänster samt integrationsplaner både för de invandrare som är anmälda som arbetslösa arbetssökande och de som står utanför arbetskraften. Genom lagen avser man i synnerhet se till att de integrationsfrämjande tjänsterna når ut till och omfattar invandrare som står utanför arbetskraften, såsom föräldrar som sköter barn i hemmet, samt förstärka sektorsövergripande integrationsfrämjande. För utsatta personer, såsom kvotflyktingar och ensamkommande minderåriga barn, är det väsentligt med samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet och för dem utarbetas ovannämnda bedömning och integrationsplan sektorsövergripande.

Genom lagen förtydligas anvisandet till kommunen för dem som får internationellt skydd samt olika myndigheters skyldigheter i inledningsskedet av mottagandet av kvotflyktingar. Ordlandet av boende och stöd för ensamkommande barn och unga avses bli en del av den socialvård som ingår i välfärdsområdets organiseringsansvar.

Enligt lagförslaget ska till kommunerna och välfärdsområdena betalas en kalkylmässig ersättning till exempel för mottagning av personer som får internationellt skydd och ersättning för ordnande av integrationsfrämjande tjänster. För att förenkla ersättningssystemet ska en del av de kostnader som i nuläget ersätts separat, såsom kostnader orsakade av tolkning, inkluderas i den kalkylmässiga ersättningen. Dessutom föreslås det att kommunerna ska ersättas för en del av kostnaderna, till exempel för anordnande av den nya flerspråkiga samhällsorienteringen samt väglednings- och rådgivningstjänster med låg tröskel, huvudsakligen som en del av statsandelen för basservice.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2025.

Lagmotion LM 20/2019 rd

I lagmotionen föreslås det att lagen om främjande av integration (1386/2010) upphävs.

Åtgärdsmotion AM 76/2022 rd

I åtgärdsmotionen föreslås det att regeringen vidtar åtgärder för att det utarbetas riksomfattande, förpliktande kvalitetskriterier och rekommendationer för integrationsutbildningen i samarbete med intressentgrupperna och att genomförandet av dem främjas genom utbildning och bevakas regelbundet.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om främjande av integration. Samtidigt upphävs lagen om främjande av integration (1386/2010) som trädde i kraft 2011. I propositionen föreslås det också ändringar i nio andra lagar.

Avsikten med den nya lagen om främjande av integration (nedan integrationslagen) är att påskynda och effektivisera invandrarnas integration och sysselsättning. Det här ska uppnås genom att förbättra tillgången till vägledning och rådgivning, påskynda tillgången till tjänster och på ett mer heltäckande sätt nå ut till invandrarna så att de får tillgång till tjänsterna i inledningsskedet av invandringen. Dessutom ska tjänsterna göras mer övergripande och arbetslivsorienterade i inledningsskedet av integrationen. Målet är förutom att effektivisera integrationen i inledningsskedet också att främja invandrarnas delaktighet och stärka goda relationer mellan befolkningsgrupper och partnerskap till exempel med organisationer. Förvaltningsutskottet ställer sig bakom propositionens målsättningar.

Riksdagen förutsatte i sitt ställningstagande som utgår från revisionsutskottets betänkande om hur integrationen fungerar (ReUB 6/2018 rd) att regeringen utarbetar ett övergripande åtgärdsprogram om behovet att se över integreringsåtgärderna och de reformer som ska genomföras samt lämnar åtgärdsprogrammet till riksdagen i form av en redogörelse. Riksdagen har samtidigt förutsatt att regeringen utifrån riksdagsbehandlingen av redogörelsen på ett övergripande plan ser över lagen om främjande av integration och gör behövliga ändringar i annan lagstiftning. I ställningstagandet ingår sammanlagt elva punkter där det utöver det som nämns ovan bland annat förutsätts att integreringen påskyndas betydligt och att de integrationsfrämjande åtgärderna görs mer förpliktande och verkningfulla.

Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande om statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet (FvUB 10/2022 rd — SRR 6/2021 rd) ingående behandlat till exempel de centrala förändringsfaktorer som berör integrationen och utvärderat de utvecklingsförslag som framställts i redogörelsen. Utskottet har särskilt betonat språkkunskapens betydelse för integrationen i det finländska samhället. Riksdagen har utifrån redogörelsen godkänt ett ställningstagande, enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen noggrant bevakar hur integrationsutbildningen och i synnerhet åtgärderna för att öka dess genomslagskraft och göra det mer förpliktande att delta i de språkstudier som hör till integrationsutbildningen påverkar inlärningsresultaten samt ser till att språkstudierna utvecklas så att språkkunskaperna hos dem som flyttat till landet bättre än för närvarande motsvarar kraven på språkkunskaper i arbetslivet (Rsv 22/2022 rd).

Förvaltningsutskottet anser att integrationen är en mycket viktig del av en samlad och kontrollerad migrationspolitik. Utskottet välkomnar att man genom de föreslagna ändringarna satsar särskilt på de samlade tjänsterna i inledningsskedet av integrationen. Rätt riktade åtgärder med tillräckliga resurser under den inledande integrationen spelar en viktig roll för en lyckad integration. Åtgärderna under den inledande integrationen ska framför allt sikta på att invandraren ska få sysselsättning så snabbt som möjligt. Utskottet betonar i synnerhet den centrala betydelsen av kunskaper i finska eller svenska när det gäller att sysselsätta invandrade och integrera dem i samhäl-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

let. Utskottet anser att de integrationsfrämjande åtgärdernas förpliktande karaktär ytterligare bör stärkas och att invandrarna förutsätts ha kännedom om det finska samhällets verksamhetssätt, regler och värderingar. Utskottet betonar dessutom individens egen aktivitet och eget ansvar för integrationen.

Av propositionsmotiven framgår att revideringen av integrationslagen också är förknippad med betydande förändringar i omvärlden som har konsekvenser även för fastställandet av myndighetsansvaret som gäller integrationsfrämjandet. Ansvaret för att ordna social- och hälsovården har vid ingången av 2023 överförts från kommunerna till välfärdsområdena. Ett fungerande samarbete mellan välfärdsområdena, kommunerna och andra myndigheter spelar en central roll när det gäller att främja integrationen. Den föreslagna lagstiftningen har ett direkt samband också med reformen av lagstiftningen om ordnandet av arbetskraftsservicen (RP 207/2022 rd), genom vilken sysselsättnings- och näringstjänsterna i huvudsak överförs från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna.

Förvaltningsutskottet noterar i detta sammanhang att riksdagen i slutet av valperioden har varit tvungen att på en mycket kort tid behandla omfattande och betydelsefulla lagstiftningsreformer som gäller omorganisering av arbetskrafts- och företagsservice och integrationsfrämjande. Detta har försvårat samordningen av olika propositioner. När omfattande reformer genomförs samtidigt finns det risk för att kontinuiteten i de integrationsfrämjande åtgärderna äventyras. De särskilda åtgärder som stöder integrationen och det allmänna servicesystemet ska bilda en konsekvent servicehelhet som möjliggör tjänster i rätt tid enligt kundens servicebehov utan onödiga dröjsmål.

Förvaltningsutskottet har fått utlåtanden i ärendet av grundlagsutskottet (GrUU 92/2022 rd), kulturutskottet (KuUU 26/2022 rd) och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUU 17/2022 rd). Kulturutskottet fokuserar i sitt utlåtande särskilt på den del av propositionen som gäller integrationsutbildning och fritt bildningsarbete och förordar propositionen till dessa delar. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet understryker att delaktighet från första början av integrationen har en avgörande roll för att integrationen ska lyckas, och utskottet betonar den tredje sektorns och organisationernas betydelse.

Grundlagsutskottet anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagförslag 1 och 2 bara om utskottets konstitutionella anmärkningar om straffrättsligt tjänsteansvar beaktas på behörigt sätt. Förvaltningsutskottet behandlar grundlagsutskottets konstitutionella och andra anmärkningar närmare nedan.

Utskottet tillstyrker lagförslagen men med följande kommentarer och ändringsförslag. Förvaltningsutskottet påpekar dock att de synpunkter som framförts i revisionsutskottets betänkande om hur integrationen fungerar samt i förvaltningsutskottets betänkande om behoven av att reformera integrationsfrämjandet till stora delar fortfarande är aktuella och att man målmedvetet bör fortsätta genomföra de åtgärder som förutsätts i betänkandena.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

De samlade tjänsterna i inledningsskedet av integrationen

Det föreslås att servicehelheten i den inledande integrationen förtydligas med hjälp av kommunens nya integrationsprogram, som enligt propositionsmotiven är ett slags utbud av tjänster för integration, från vilket de tjänster som motsvarar invandrarens behov tas in i den individuella integrationsplanen. Utskottet ser det som ytterst viktigt att man kan skraddarsy tjänsterna utifrån individens behov.

Kommunens integrationsprogram inbegriper åtminstone en bedömning av kompetens och behov av integrationstjänster, utarbetande av en integrationsplan, flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning, frivilliga studier samt vägledning och rådgivning. Integrationsprogrammet ska också innehålla slutttestning av språkkunskaper. Dessutom kan kommunen utveckla sina egna tjänster som en del av integrationsprogrammet. Kommunens integrationsprogram kan också innehålla till exempel verksamhet inom den tredje sektorn.

Syftet med integrationsprogrammet är att främja bland annat invandrarnas sysselsättning, kompetens och arbetslivsfärdigheter samt deras språkkunskaper, kännedom om samhället och delaktighet. Utskottet ser det som viktigt att se till att integrationsprogrammet gör inledningsskedet av integrationen mer systematiskt, och att i synnerhet integrationen av invandrare som står utanför arbetskraften effektivteras jämfört med nuläget. Integrationsfrämjande åtgärder bör dock finnas tillgängliga också för förvärvsarbetande och andra inflyttade som har för avsikt att stanna i landet en längre tid. Det är viktigt att också förutsättningarna för integration av dem som flyttat till Finland på grund av arbete och studier förbättras. Exempelvis bör möjligheterna att studera finska eller svenska vid sidan av arbete eller studier samt familjemedlemmarnas integration främjas.

Att nå målgruppen, bedöma servicebehovet och utarbeta en integrationsplan

Enligt den gällande lagen om främjande av integration har kommunerna skyldighet att göra en inledande kartläggning och integrationsplan för arbetslösa arbetssökande och personer som får utkomststöd annat än tillfälligt. I stället för en inledande kartläggning enligt den gällande lagen hänvisas i den föreslagna lagen till en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster. Kommunens ansvar för att främja integration utvidgas enligt propositionen så att kommunen har till uppgift att göra den nämnda bedömningen och en integrationsplan för både arbetslösa arbetssökande och sådana i lagen avsedda invandrare som står utanför arbetskraften, exempelvis personer som får internationellt skydd, hemmaföräldrar och offer för människohandel. Bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster samt integrationsplanen kan också göras upp för andra invandrare som anses vara i behov av dessa. Utskottet ser det som viktigt att kommunen av andra myndigheter får information om de invandrare som är i behov av integrationsfrämjande tjänster.

Det är viktigt att invandrarens kompetens identifieras genast i inledningsskedet av integrationen, påpekar förvaltningsutskottet. Identifiering av kompetensen är av betydelse för sysselsättningen och den kompetensutveckling och de yrkesexamina som behövs för att stödja sysselsättningen. Identifiering av tidigare förvärvad kompetens har betydelse också för invandrarens egen motivation.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Utskottet ser det som viktigt att integrationen inleds så snart som möjligt efter inresan. För att integrationen ska lyckas är det viktigt att man med hjälp av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster bättre än i nuläget identifierar å ena sidan de invandrare som har beredskap att snabbt övergå till arbetslivet och å andra sidan de som till stöd för sysselsättningen till exempel behöver utveckla sin yrkeskompetens eller få social- och hälsovårdstjänster. Det är viktigt att stödja en snabb övergång till arbetslivet för invandrare med starkare kompetens och samtidigt möjliggöra långsammare utbildningsvägar för dem som behöver det för att stärka baskompetensen.

Utskottet anser det motiverat att man strävar efter att rikta integrationsfrämjande tjänster till särskilt utsatta personer och till dem som löper större risk att hamna utanför samhället. Utskottet betonar särskilt vikten av att man når de föräldrar som tar hand om sina barn hemma och att de får tillgång till tjänster. Det är viktigt inte bara för att förbättra delaktigheten och sysselsättningen bland invandrarkvinnor utan också med tanke på familjernas integration. Särskilt kvinnor som sköter barn hemma hamnar i det nuvarande systemet lätt utanför arbetslivsorienterade tjänster för en lång tid, även om sysselsättning kan bli aktuellt för dem senare. Föräldrarnas integration är av stor betydelse också till exempel för att stödja barnens skolgång och fritid.

Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid tillgodoseendet av de rättigheter som tryggas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och vid beaktandet av servicebehovet hos invandrare med funktionsnedsättning i myndigheternas tjänster. Det här bör enligt grundlagsutskottet beaktas vid tolkningen och tillämpningen av den föreslagna lagen. Enligt erhållen utredning beaktas de särskilda servicebehoven vid den individuella bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster samt i den individuella integrationsplanen. Bedömningen och planen ska göras upp i sektorsövergripande samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet i de situationer där det förutsätts att olika myndigheters tjänster samordnas. Avsikten är att den föreslagna lagen på motsvarande sätt som den gällande lagstiftningen innehåller bestämmelser om tjänster för barn och unga som anlänt utan vårdnadshavare, och att den individuella situationen för andra utsatta grupper beaktas vid tillämpningen av lagen.

Den första integrationsplanen utarbetas enligt lagförslaget för högst ett år åt gången. Den maximala giltighetstiden för en integrationsplan förkortas från nuvarande tre år till två år. Tiden som berättigar till en integrationsplan räknas från det att den första integrationsplanen undertecknades. Maximitiden kan dock, om vissa villkor uppfylls, förlängas med högst två år. Vid utskottets sakkunnigutfrågning har det betonats att den maximala tiden på två år för en integrationsplan inte är tillräcklig för alla. Frågan uppmärksammas också i kulturutskottets utlåtande. Integrationens längd varierar individuellt och därför är det viktigt att integrationsstödjande tjänster tillhandahålls i rätt tid när de behövs och att de inte till alla delar är bundna till programmets eller planens giltighetstid. När integrationsplanens maximala giltighetstid förkortas måste man se till att tillgången till tjänsterna är smidig och att klienternas integrationstid inte går åt till att vänta på att få olika tjänster.

Integrationsutbildning, utbildning i läskunnighet och grundläggande utbildning för vuxna är även i fortsättningen centrala element i den inledande integrationen. Deras tillgänglighet, kvalitet och genomslag utvecklas som en del av beredningen av integrationsprogrammet. Utskottet understryker att integrationsprogrammets genomslag beror på integrationsutbildningens kvalitet och i vil-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

ken utsträckning invandrarna deltar i åtgärderna. Invandrare bör därför ha tillräckliga incitament för att delta i åtgärderna. Utskottet anser det vara viktigt att invandraren har en genuin skyldighet att iakttä integrationsplanen och integrationsprogrammet. Rätten till arbetslöshetsförmån kan begränsas eller rätten till utkomststöd minskas redan med stöd av den gällande lagstiftningen, om invandraren till exempel utan giltig orsak vägrar delta i en åtgärd som man kommit överens om specifikt för honom eller henne i integrationsplanen. Utskottet påpekar att lagstiftningen som syftar till att göra åtgärderna mer förpliktande bör tillämpas i praktiken.

Flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning och frivilliga studier

Utskottet anser det vara ytterst viktigt att invandrare oberoende av grunden för inresa genast i början får de viktigaste grundläggande uppgifterna om det finska samhället på ett språk som de förstår. I lagen föreslås en ny flerspråkig samhällsorientering som syftar till att förbättra invandrarernas samhälls- och arbetslivskunskap genast i början av invandringen. Avsikten är att integrationskunderna i mån av möjlighet ska erbjudas flerspråkig samhällsorientering på sitt modersmål eller på sådana språk som de annars har goda kunskaper i med beaktande av deras servicebehov och de språkliga behov som förekommer i kommunen.

Sakkunniga har ansett det vara viktigt att samhällsorienteringen ordnas på kundens eget modersmål som närundervisning, vilket på bästa sätt garanterar att det centrala innehållet som berör det finländska samhället samt individens rättigheter och skyldigheter förmedlas till invandraren. Enligt det förslag till förordning som är fogat till propositionen ska flerspråkig samhällsorientering genomföras som närundervisning, om det inte på grund av deltagarnas geografiska avstånd eller av någon annan grundad anledning är nödvändigt att använda sig av distansundervisning. Utskottet anser att denna riktlinje är motiverad och betonar att distansundervisning eller tolkning endast undantagsvis kan användas för samhällsorientering. Dessutom anser utskottet att det är viktigt att undervisningen i samhällsorientering håller hög kvalitet och att kvaliteten också bevakas.

Kommunen ska i fortsättningen svara för ordnandet av integrationsutbildning. Integrationsutbildning ordnas främst som arbetskraftspolitisk utbildning, men den kan också ordnas som frivilliga studier. Riksdagen har utifrån revisionsutskottets betänkande (ReUB 6/2018 rd) förutsatt att regeringen gör språkutbildningen mer förpliktande i integrationsplanen för invandrare som fått uppehållstillstånd på så sätt att utbildningen inbegriper ett språkprov. Integrationsutbildning kommer i fortsättningen att inbegripa slutttestning av kunskaperna i finska eller svenska. Utbildningsstyrelsen svarar för att utveckla och genomföra slutttestningen. Kulturutskottet påpekar i sitt utlåtande att det är viktigt att man vid beredningen och genomförandet av slutttestningen av språkkunskaperna ser till att testerna är enhetliga i alla läroanstalter. Förvaltningsutskottet anser att slutttestningen av språkkunskaperna är en bra reform. Enligt utskottets uppfattning stärker slutttestningen av språkkunskaperna dock inte utbildningens förpliktande karaktär. Bestämmelser om integrationskundens skyldighet att följa integrationsplanen finns i 24 § i den föreslagna integrationslagen. Försummelse av skyldigheterna kan inverka på rätten att få arbetslöshetsförmån eller utkomststöd på samma sätt som enligt den gällande lagstiftningen. Utskottet påpekar att dessa möjligheter enligt uppgift inte har tillämpats nämnvärt i praktiken.

Förvaltningsutskottet framhäver att tillräckliga kunskaper i finska eller svenska är en förutsättning för att man ska kunna vara verksam i det finländska samhället och ofta också för att få arbe-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

te. Integrationen kan inte genomföras fullt ut utan tillräckliga språkkunskaper, och invandrarna kan inte heller tillägna sig det finska samhällets tillvägagångssätt och kultur om de inte kan finska eller svenska. Utvecklingen av språkkunskaperna bör stå i centrum för de integrationsfrämjande åtgärderna. Utskottet betonar att språkutbildningen som ingår i integrationsutbildningen måste förbättras både i fråga om utbildningens kvalitet och genomslagskraft så att så många som möjligt uppnår sådana språkkunskaper som motsvarar arbetslivets krav. En enhetlig slutttestning av språkkunskaperna underlättar för sin del uppföljningen av hur målnivån för språkkunskaperna uppnås. De stödåtgärder som eventuellt behövs måste erbjudas i rätt tid för att invandrarens integration inte ska fördröjas på grund av brister i utbildningen. Vid sidan av en så snabb sysselsättning som möjligt är det också skäl att fästa uppmärksamhet vid att invandrarnas kompetens utvecklas så att den motsvarar arbetsmarknaden i Finland. Utbildningen av invandrare har en central roll i integrationsfrämjandet. Förvaltningsutskottet framhåller att det är viktigt att integrationen kan genomföras på båda nationalspråken, eftersom ett betydande antal invandrare bor i tvåspråkiga områden.

Kommunernas roll och samarbetet mellan olika aktörer

Den föreslagna integrationslagen stärker kommunernas roll och ansvar när det gäller att främja integrationen. I fråga om de invandrare som är anmälda som arbetslösa arbetssökande anknyter propositionen till reformen av arbetskraftsservice (RP 207/2022 rd), enligt vilken det föreslås att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs till kommunerna. När kommunen har tillgång till tjänster för integrationsfrämjande, tjänster för utveckling av kompetens och främjande av sysselsättning effektiviserar dessa propositioner tillsammans samordningen och erbjudandet av tjänster. Syftet är också att tjänsterna bättre än tidigare ska kunna riktas och skraddarsys så att de svarar mot kundens behov.

I propositionen föreslås det att kommunen, precis som i nuläget, är allmänt ansvarig och samordningsansvarig för att planera, utveckla och följa upp invandrarnas och integrationskundernas integration. Kommunens program för integrationsfrämjande har varit en förutsättning för beviljandet av statlig ersättning enligt integrationslagen. Begreppet slopas i den nya lagen men bestämmelser om kommunens planeringsskyldighet finns fortfarande kvar. Kommunen kan genomföra planeringen av hur integrationen främjas som ett separat dokument eller med den övriga planeringen, exempelvis den kommunala strategin.

Det är också i fortsättningen nödvändigt att främja integrationen i samarbete mellan olika sektorer och andra aktörer. I propositionen bedöms särskilt arbetskraftsservicens och näringssektorns ansvar öka jämfört med nuläget. Vid ingången av 2023 överfördes ansvaret för att ordna social- och hälsovård från kommunerna till välfärdsområdena, vilket utöver stora ekonomiska och organisatoriska förändringar också har inneburit nya samarbetsmodeller. Utskottet påpekar att det krävs tydliga samarbetsstrukturer för att klarlägga välfärdsområdenas roll och i synnerhet för att ta emot flyktingar samt ordna social- och hälsovårdstjänster för invandrare. Utskottet betonar att kontaktytan mellan kommunerna och välfärdsområdena bör fungera smidigt. Till exempel den sektorsövergripande bedömning av servicebehovet som görs för utsatta personer, såsom kvotflyktingar och ensamkommande minderåriga, förutsätter ett nära samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet. Utskottet betonar också vikten av samarbete med andra myndigheter, näringslivet och tredje sektorn.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Förslaget till integrationslag förpliktar aktörerna att samarbeta. Enligt 47 § i lagförslaget ska kommunen vid behov i samarbete med välfärdsområdet, övriga myndigheter och serviceproducenter ombesörja samordningen av de integrationsfrämjande tjänsterna som avses så att de integrationskunder, invandrare och invandrargrupper som behöver samordnade tjänster identifieras och de tjänster de behöver fastställs. I lagförslaget ingår också på motsvarande sätt som i den gällande lagen en bestämmelse om en sektorsövergripande samarbetsgrupp på lokal nivå som kommunen ska tillsätta om invandrarnas servicebehov i kommunen kräver det (48 §). I den föreslagna lagen ingår bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att främja integrationen i planeringen och utvecklingen av välfärdsområdets verksamhet (49 §) och om välfärdsområdets integrationsfrämjande uppgifter (50 §). I lagen bestäms också om närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter för att främja integrationen (55 §).

Anvisande till kommuner

Invandrare anvisas i regel till kommunerna på samma sätt som tidigare. Kommunplats anvisas i synnerhet de kvotflyktingar som anländer direkt till kommunerna och de asylsökande i utsatt ställning som har fått tillstånd och som inte klarar av att flytta över från flyktingförläggningen till kommunen med flyktingförläggningens stöd eller självständigt utan behöver mera stöd och en bostad ordnad av kommunen. Kommunen kommer också i fortsättningen överens med närings-, trafik- och miljöcentralen om kommunplatserna och vem som anvisas kommunplats. Kommunen ska också höra välfärdsområdet i dessa processer och samarbeta för att samordna tjänsterna i initialskedet.

Största delen av dem som fått ett uppehållstillstånd flyttar ändå självständigt till kommunerna. Enligt propositionsmotiven flyttade år 2020 endast elva procent av de asylsökande som fått uppehållstillstånd till kommunplatser enligt närings-, trafik- och miljöcentralens anvisningar. Utskottet påpekar att kommunerna således har svårt att förutse det kommande servicebehovet. Många invandrare som till en början bott någon annanstans flyttar senare till huvudstadsregionen och tillväxtcentrumen, men är i det skedet fortfarande i behov av integrationstjänster. Kostnaderna för integrationen av invandrare och för ordnandet av tjänster i stor skala faller i sista hand på de stora städerna.

Finansiering för integrationsfrämjande

Kommunernas integrationsfrämjande finansieras via flera olika kanaler. De integrationstjänster som ordnas inom kommunens arbetskraftsservice finansieras som en del av denna service på det sätt som föreskrivs om finansieringen i samband med reformen av arbetskraftsservicen. Till den del integrationstjänsterna ordnas inom ramen för den kommunala basservicen ordnas finansieringen via statsandelssystemet, där en av bestämningsfaktorerna är antalet personer med främmande språk som modersmål. Till kommunerna betalas både kalkylerade ersättningar och ersättningar enligt de faktiska kostnaderna för mottagande och integrationsfrämjande för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (till exempel personer som får internationellt skydd).

Utskottet noterar att invandringen och därmed också behoven som anknyter till integration i Finland starkt koncentreras till tillväxtcentrumen och i synnerhet till huvudstadsregionen. Vid sakkunnigutfrågningen har det påpekats att finansieringen inte i tillräcklig utsträckning beaktar att si-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

tuationerna är olika i kommunerna när det gäller invandring, och att finansieringen för de stora städerna minskar jämfört med nuläget, vilket anses ha samband med kriteriet som gäller främmande språk. Små kommuner har å sin sida utmaningar med att erbjuda motsvarande tjänsteutbud som de stora städerna. De ändringar i finansieringssystemet som berör social- och hälsovårdsreformen bidrar också till att minska kommunernas och städernas ekonomiska handlingsutrymme. Kommunerna har möjlighet att samarbeta för att ordna tjänsterna i regionerna, men det är svårt att från de allmänna medlen specificera tillräckliga satsningar för tjänster som ordnas gemensamt. När man avtalar om ordnande av tjänster bör man dessutom beakta den allmänna finansiering som riktas via reformen av arbetskraftsservicen och den statsandelsfinansiering som riktas via integrationslagen.

Enligt uppgift har finansieringen i tilläggsförslagen till totalreformen av integrationslagen tagits in i planen för de offentliga finanserna 2023–2026. Avsikten är att senareläggningen av det planerade ikraftträdandet av reformen till ingången av 2025 ska beaktas i den tekniska planen för de offentliga finanserna för 2024–2027. Avsikten är också att kostnadsutvecklingen och finansieringssystemet ska utvärderas ett år efter att lagen trätt i kraft. Syftet är att utreda de mest ändamålsenliga och kostnadseffektiva metoderna för ersättning till kommunerna och välfärdsområdena av de kostnader som de har för ordnandet av integrationsfrämjande tjänster. Samtidigt görs en bedömning av om finansieringen är tillräcklig för en jämlig fördelning av tjänster för integrationsfrämjande på olika håll i Finland, också utanför tillväxtcentrum.

En lyckad överföring av det övergripande ansvaret för integrationstjänsterna till kommunerna förutsätter tillräckliga resurser för ordnandet av tjänsterna. Utöver det som anförts ovan om finansieringen påpekar utskottet att nivån på de kalkylerade ersättningarna släpar efter kostnadsutvecklingen. När kommunerna ges uppgifter bör man enligt finansieringsprincipen se till att kommunerna har faktiska ekonomiska förutsättningar att klara av sina uppgifter, understryker utskottet. Vidare framhåller utskottet att det också är viktigt att bedöma reformernas sammantagna konsekvenser. Utöver frågorna som berör finansieringen finns det enligt utskottet skäl att i kommande lagstiftningsreformer bedöma om kommunernas olika förhållanden bättre än för närvarande kan beaktas i lagstiftningen. Utskottet betonar att bedömningen måste göras i nära samarbete med kommunerna och städerna.

Informationssystem

I 9 kap. i den föreslagna integrationslagen bestäms det om behandling av personuppgifter och om riksomfattande informationssystemtjänster. Utskottet betonar vikten av att få och utbyta information. Integrationsfrämjande är en omfattande uppgift och det är viktigt att integrationen för personen i fråga sammantaget förlöper smidigt och främjar en flexibel övergång till arbetsmarknaden.

Enligt 74 § i den föreslagna integrationslagen ansvarar utvecklings- och förvaltningscentret för utveckling och underhåll av det riksomfattande informationslagret och kundinformationssystemhelheten för integrationsfrämjande. Enligt den föreslagna paragrafen är kommunerna skyldiga att använda det riksomfattande informationslagret och kundinformationssystemhelheten i genomförandet av integrationsfrämjandet.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

I propositionsmotiven hänvisas det till reformen av arbetskraftsservicen och beröringspunkterna till sysselsättningstjänster och kundinformationssystemen som används inom sysselsättningstjänsterna. Enligt utredning till utskottet är kundinformationssystemen, informationslagren och serviceplattformen inom sysselsättningstjänsterna i utvecklingskedet och används ännu inte vid arbets- och näringsbyråerna eller i kommunerna. Det kundinformationssystem för integrationskunder som används i många kommuner tas ur bruk i och med att social- och hälsovårdstjänsterna överförs till välfärdsområdena. Kommunerna orsakas kostnader för ordnandet av kundhanteringen åtminstone tills det riksomfattande kundhanteringssystemet finns tillgängligt. Enligt utredning har långt ifrån alla kommuner något system för kundhanteringen från och med 2023 och kommunerna blir tvungna att lösa de därtill hörande behoven på egen bekostnad.

Enligt 75 § i förslaget till integrationslag kan kommunen skaffa tilläggsdelar som kompletterar den riksomfattande kundinformationssystemhelheten. Enligt inkommen utredning avses med tilläggsdel till exempel användning av det informationssystem som kommunen annars använder eller dess användargränssnitt eller till exempel en återkopplingskanal vid tillhandahållandet av integrationstjänster. Avsikten är att de eventuella konsekvenserna för kommunerna ska kompletteras i samband med införandet av informationssystemtjänsterna, och å andra sidan ska kommunerna för sin del bedöma konsekvenserna av de ändringar i informationshanteringen som följer av anskaffningen av dylika tilläggsdelar.

Utskottet anser att det vid utvecklingen av det riksomfattande systemet för hantering av kundrelationer i fråga om integration är viktigt att höra kommunernas behov och bygga upp systemet utifrån kommunernas utgångspunkter. Kommunernas egna system kan också i stor utsträckning avvika från statens systemlösningar. Kommunerna har vilja och förmåga att utnyttja kunddata för att utveckla verksamheten och bedöma integrationens genomslag samt för att främja sysselsättningen av invandrare. Således bör behovet av informationen och tillgången till information samt möjligheterna att utnyttja informationen beaktas i samband med reformen.

Utskottet anser på det stora hela taget att det är viktigt att integrationsåtgärdernas genomslag och integrationens framgång kan bedömas med hjälp av uppgifter om olika delområden av integrationen som är tillräckligt täckande och som produceras tillräckligt regelbundet. Arbets- och näringsministeriets kompetenscentrum för integration av invandrare upprätthåller ett system för uppföljning av integration, vars indikatoruppgifter baserar sig på olika register- och enkätuppgifter. Kunskapsunderlaget för integrationsfrämjandet bör stärkas så att uppföljningssystemet i större utsträckning än för närvarande omfattar uppgifter om olika myndigheternas integrationsfrämjande åtgärder.

Hanteringen av risker i anslutning till informationssystemtjänsterna

Förvaltningsutskottet hänvisar till grundlagsutskottets utlåtande och konstaterar att de skyddsåtgärder som är avsedda för att hantera riskerna beskrivs i propositionens motiveringar som gäller konsekvenserna för informationssamhället. Bestämmelser om riskhanteringsåtgärder och skyddsåtgärder i anslutning till behandling av personuppgifter och informationshantering finns i EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679, i dataskyddslagen (1050/2018), som preciserar och kompletterar EU-förordningen på nationell nivå, samt i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Utöver dessa kompletterar och preciserar 78—

Betänkande FvUB 45/2022 rd

81 § i förslaget till integrationslag bestämmelserna om behandling av personuppgifter och ansvar för informationshanteringen. Genom dessa bestämmelser preciseras särskilt förfaranden och ansvar som gäller administrering av användarrättigheter samt informationshantering och behandling av logginformation. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska bland annat utvecklings- och förvaltningscentret utan dröjsmål meddela kommunen om avvikelser i logginformationen rörande användarrättigheterna som centret observerar. Kommunen ska utan dröjsmål reda ut vad de observerade avvikelserna beror på och vidta de åtgärder som behövs om avvikelserna är en följd av missbruk av användarrättigheter. I lagförslaget finns det också bestämmelser om ändring och upphävande av användarrättigheter på grund av missbruk. En väsentlig skyddsåtgärd för övervakningen av att informationssystemet används på lagligt sätt är ett loggdatasystem kopplat till övervakningen av användningen. Med bestämmelserna som föreslås om gemensamt personuppgiftsansvar och ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga strävas efter att minska eventuella risker som är kopplade till ansvarsfördelningen mellan utvecklings- och förvaltningscentret och kommunen. Genom att fastställa ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga och därmed de aktörer som ansvarar för de registrerades rättigheter tryggar lagstiftningen också den rättsliga ställningen för de registrerade. I dataskyddslagen finns bland annat bestämmelser om tystnadsplikt (35 §). Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen innehåller bestämmelser om skyldigheterna i anslutning till säkerställandet av informationssäkerheten vid en informationshanteringsenhet. Viktiga skyddsåtgärder för den registrerade är också de rättsskyddsgarantier som fastställts i förvaltningslagen (434/2003) samt andra allmänna förvaltningslagar och bestämmelser om tjänsteansvar. Därtill innehåller dataskyddsförordningen och dataskyddslagen detaljerade bestämmelser bland annat om de allmänna principerna för behandling av personuppgifter, om den personuppgiftsansvariges skyldigheter, om den registrerades rättigheter, om informationssäkerhet och övervakning och om följderna av lagstridig behandling av personuppgifter.

När det informationslager och den informationssystemhelhet som avses i förslaget inrättas hanteras riskerna utifrån den bedömning av dataskyddskonsekvenserna som görs innan systemen tas i bruk och utifrån den riskanalys som ingår i bedömningen. Avsikten är enligt uppgift att i fråga om kundinformationssystemet och informationslagret för integrationstjänsterna göra en bedömning av dataskyddskonsekvenserna enligt den allmänna dataskyddsförordningen i det skede då de tekniska planerna och användningsmodellerna preciseras. I det sammanhanget bedöms de planerade åtgärderna för att ingripa i riskerna, inklusive skydds- och säkerhetsåtgärder och mekanismer med vilka personuppgiftsskyddet tryggas. Då bedöms också ansvarsfördelningen mellan organisationerna och styrningsförhållanden samt vilka uppgifter de personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträdena i praktiken har. Dessutom ska man innan systemen tas i bruk i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen sörja för åtgärder som berör informationsmaterialens och -systemens datasäkerhet, såsom genomförande av riskbaserade datasäkerhetsåtgärder, testning av systemets feltolerans och funktionella användbarhet samt säkerhetsåtgärder som säkerställer datasäkerheten. Konsekvensbedömningen av dataskyddet täcker de planerade åtgärderna för att ingripa i riskerna, inklusive skydds- och säkerhetsåtgärder och mekanismer med vilka personuppgiftsskyddet tryggas. Det finns också risker för fel i behandlingen av personuppgifter vid inläringen av användningen av nya system. Man bör förbereda sig på detta bland annat genom att reservera tillräckliga resurser för utvecklings- och förvaltningscentret för att introducera och stödja dem som använder kundinformationssystemet och informationssystemet för integration.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås det att lagen om främjande av integration (1386/2010) upphävs. Eftersom det i detta betänkande föreslås att det stiftas en ny lag om främjande av integration genom vilken den gällande lagen med samma namn upphävs, föreslår utskottet att lagmotionen förkastas.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotionen föreslås det att regeringen vidtar åtgärder för att det utarbetas riksomfattande, förpliktande kvalitetskriterier och rekommendationer för integrationsutbildningen i samarbete med intressentgrupperna och att genomförandet av dem främjas genom utbildning och bevakas regelbundet.

Utskottet noterar att man i integrationsutbildningen följer Grunderna för läroplanen för integrationsutbildning av vuxna invandrare som Utbildningsstyrelsen har utfärdat och som har reviderats den 1 mars 2022. Kvalitetssäkringen av upphandlingsprocessen för integrationsutbildning görs bland annat när innehålls-, lämplighets- och minimikriterier för de upphandlade tjänsterna fastställs, när anbud jämförs och när kvaliteten på de upphandlade tjänsterna granskas. Konkurrensutsättningen av integrationsutbildningar hör i fortsättningen till kommunernas uppgifter. Det föreslås att Utbildningsstyrelsen ska åläggas ansvar för att på riksnivå utveckla och upprätthålla sluttestningen av språkkunskaper i integrationsutbildningen. Utbildningsstyrelsen fastställer integrationsutbildningens innehåll, och kvaliteten på integrationsutbildningen utvecklas genom riksomfattande projekt. Utvecklings- och förvaltningscentret har i sin tur i uppgift att på nationell nivå stödja integrationsfrämjandet till exempel genom att utveckla kompetensen eller servicemodellerna. Dessutom har utvecklings- och förvaltningscentret uppgifter i anslutning till uppföljningen och utvärderingen av integrationen samt i anslutning till informationssystemen. Propositionen innehåller också flera skyldigheter i fråga om uppföljning. Enligt propositionsmotiven ska till exempel arbets- och näringsministeriet med hjälp av lämpliga utredningar följa upp kvaliteten på integrationstjänsterna och de ändringar inom integrationsutbildningen som lagförslaget leder till. När lagen har varit i kraft i tre år ska det genomföras en separat utredning för att bedöma hur totalreformen av lagen har genomförts och hur lagen fungerar. Utifrån bedömningen fastställs eventuella behov av att vidareutveckla integrationslagen. På de grunder som anförts ovan föreslår utskottet att åtgärdsmotionen förkastas.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om främjande av integration

26 §. Innehållet i integrationsutbildning. Förvaltningsutskottet föreslår att 5 mom. 1 punkten ändras så att bestämmelsen utöver utbildning i läskunnighet kompletteras med utbildning i skrivkunnighet på motsvarande sätt som i den gällande lagen om främjande av integration, eftersom avsikten till denna del inte är att ändra nuläget.

33 §. Ordning av boende för barn som är i landet utan vårdnadshavare. Grundlagsutskottet har ansett att ett villkor för att lagförslag 1 och 2 ska kunna behandlas i vanlig lagstift-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

ningsordning är att utskottets konstitutionella anmärkningar om straffrättsligt tjänsteansvar beaktas på behörigt sätt. Grundlagsutskottet påpekar att familjegrupphemsverksamheten enligt lagförslag 2 är sådan verksamhet som välfärdsområdet kan lägga ut. Enligt grundlagsutskottet krävs det för att rättssäkerheten och kravet på god förvaltning ska anses vara uppfyllda i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen att ärendena behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar. Det ska ges särskilda bestämmelser om tjänsteansvar. Bestämmelserna måste kompletteras till denna del.

Förvaltningsutskottet påpekar att bestämmelser om familjegrupphemsverksamhet utöver i lagförslag 2 också föreslås i 33 § i förslaget till lag om främjande av integration. Paragrafen innehåller bestämmelser om användning av begränsningsåtgärder i familjegrupphem och om straffrättsligt tjänsteansvar i anslutning till dem. För att grundlagsutskottets utlåtande ska beaktas föreslår förvaltningsutskottet att det i lagen läggs till en ny 96 §, där det bestäms om straffrättsligt tjänsteansvar för personer som inte är anställda hos en myndighet när de utför sådana uppgifter som enligt den föreslagna lagen om främjande av integration ska anförtros andra än myndigheter. Den föreslagna nya paragrafen omfattar också de uppgifter som avses i 33 §, och således kan den enskilda bestämmelsen i 4 mom. om straffrättsligt tjänsteansvar för utövande av begränsningsbefogenheter strykas ur momentet.

66 §. Ersättning för återflyttningsbidrag. I paragrafhänvisningen har ändringen av paragrafnumret beaktats.

73 §. Uppgifter som behandlas. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid de föreslagna bestämmelserna om skydd för personuppgifter och rätt att få information. Grundlagsutskottet anser att förvaltningsutskottet ytterligare bör bedöma möjligheterna att inskränka dels området för de personuppgifter som får behandlas, dels rätten att få information samt att precisera de föreslagna bestämmelserna i synnerhet till den del det är fråga om uppgifter som behandlas med stöd av 73 § i lagförslaget.

Förvaltningsutskottet påpekar att bestämmelser om användningsändamål för kunduppgifter i fråga om invandrare och integrationskunder samt om uppgifter som behandlas föreslås i 72 och 73 §. I propositionsmotiven bedöms det att de uppgifter som avses i 73 § behövs för de användningsändamål som anges i 72 §. Vidare bedöms det att behandlingen av vissa kategorier av personuppgifter, såsom uppgifter om hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga, i 73 § har begränsats till vad som är nödvändigt för tillhandahållandet av tjänsterna. I den utredning som lämnats till utskottet har det inte ansetts ändamålsenligt att inskränka området för de personuppgifter som behandlas, eftersom det kan begränsa möjligheterna att tillhandahålla sådana sektorsövergripande tjänster som avses i lagförslaget.

Lagförslagets 79 § innehåller väsentliga bestämmelser som begränsar behandlingen av kunduppgifter. Enligt paragrafen förutsätter användningen av det kundinformationssystem som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna personliga användarrättigheter. Användarrättigheterna ska till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter och sin varaktighet begränsas enligt vad som är nödvändigt för att en person ska kunna sköta sina arbetsuppgifter. Den som har beviljats användarrättigheter får behandla endast sådana uppgifter enligt 73 § som är nödvändiga för

Betänkande FvUB 45/2022 rd

skötseln av hans eller hennes arbetsuppgifter och behandla dem endast på ett för skötseln av arbetsuppgifterna nödvändigt sätt.

Genom de föreslagna bestämmelserna säkerställs bland annat att åtgärderna för behandling av uppgifter är nödvändiga för och står i rätt proportion till ändamålen, det vill säga skötseln av lagstadgade uppgifter eller ett uppdrag som fått av en myndighet. Dessutom reglerar bestämmelserna om myndigheternas uppgifter och användarrättigheter och även dataskyddsförordningen åtgärderna för behandling av uppgifter så att de ska vara nödvändiga och proportionella med tanke på ändamålen.

I lagförslagets 82—93 § bestäms om rätten att få uppgifter. Enligt dessa bestämmelser har rätten att få uppgifter begränsats till nödvändiga uppgifter. I den föreslagna 94 § har rätten att få uppgifter begränsats till de nödvändiga uppgifter som särskilt anges i lagen. I 18 punkten, där uppgifterna inte har kunnat specificeras på motsvarande sätt som i de övriga punkterna, är rätten att få uppgifter bunden till uppgifternas nödvändighet.

Förvaltningsutskottet påpekar att de föreslagna bestämmelserna är betydligt mer exakt och noggrant avgränsade än i den gällande lagen om främjande av integration. Enligt utskottets uppfattning beaktas i bestämmelserna på behörigt sätt de krav som följer av unionsrätten. Behörigheten att bedöma om lagstiftningen harmonierar med unionsrätten hör emellertid till EU-domstolen.

Förvaltningsutskottet anser dock att bestämmelserna i den föreslagna 73 § 1 mom. 3—5 punkten bör preciseras och uttryckas tydligare. Utskottet föreslår utifrån inkommen utredning att 3 punkten preciseras så att den lyder ”uppgifter som gäller ansökan och beslut om uppehållstillstånd”. Utskottet föreslår att 4 punkten med beaktande av specialmotiveringen preciseras så att formuleringen lyder ”kontaktspråk, behov av att ordna tolk och andra uppgifter som gäller ärendehantering”. Dessutom finns det skäl att utifrån bestämmelsen i 6 punkten delvis omformulera och precisera 5 punkten. Utskottet föreslår således att 5 punkten ändras så att formuleringen lyder ”uppgifter om utbildning, arbetshistoria och yrkeskompetens samt övriga uppgifter som används som grund för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster eller sektorsövergripande bedömning av kompetens eller behovet av integrationstjänster”.

75 §. Kommunens tilläggsdel till det riksomfattande kundinformationssystemet för integration. Utskottet noterar att begreppet kundinformationssystem används i paragrafens rubrik och 1 mom. medan begreppet kundinformationssystemhelhet används i lagförslagets 74 §. Utskottet föreslår att paragrafens rubrik och 1 mom. ändras så att begreppet kundinformationssystem ersätts med kundinformationssystemhelhet för att terminologin ska stämma överens med 74 §.

77 §. Radering och arkivering av uppgifter som införts i det riksomfattande informationslagret. Enligt rubriken bestäms det i paragrafen om radering och arkivering av uppgifter som förts in i det riksomfattande informationslagret. Paragrafen innehåller dock inga bestämmelser om arkivering. Utskottet föreslår att rubriken ändras så att den mer exakt motsvarar paragrafens innehåll. Utskottet påpekar att bestämmelser om arkivering av uppgifter finns i förvaltningslagen (831/1994).

Betänkande FvUB 45/2022 rd

88 §. Folkpensionsanstaltens rätt till information. I paragrafen föreslås bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rätt att av kommunen få information bland annat om upphörandet av integrationsplanen för en invandrare om invandraren fortsätter studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 31 § 2 mom. i den föreslagna lagen. Utskottet påpekar att också arbetslöshetskassorna på motsvarande sätt som Folkpensionsanstalten i fråga om sina egna kunder i en sådan situation behöver information om att integrationsplanen har upphört. Informationen behövs för tillämpningen av begränsningen av betalning av kostnadsersättning.

Utskottet föreslår därför att paragrafen kompletteras med en bestämmelse om arbetslöshetskassor på det sätt som avses ovan. Eftersom det i den föreslagna paragrafen också bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få information om utarbetandet av en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan, föreslår utskottet att paragrafen delas upp i två moment. Genom ändringen framhävs också att information om utarbetandet av planen och information om planens upphörande lämnas för olika ändamål.

92 §. Närings-, trafik- och miljöcentralernas övriga rätt till information. Enligt uppgift har närings-, trafik- och miljöcentralen behov av att, förutom av de aktörer som nämns i bestämmelsen, även av Arbetskraftsmyndigheten få de uppgifter som är nödvändiga för utveckling, samarbete, samordning, uppföljning och tillsyn i anknytning till regionalt integrationsfrämjande och etablering. Förvaltningsutskottet föreslår därför att Arbetskraftsmyndigheten nämns i bestämmelsen.

95 §. Sökande av ändring. Förvaltningsutskottet påpekar att bestämmelserna om sökande av ändring behöver preciseras i fråga om begäran om omprövning. Utskottet föreslår att en sedvanlig bestämmelse om begäran om omprövning fogas till paragrafen som ett nytt 1 mom., varvid de enligt propositionen föreslagna 1—4 mom. blir paragrafens 2—5 mom. Dessutom finns det skäl att förtydliga bestämmelserna genom att dela upp dem på flera moment.

Enligt utskottets föreslagna 2 mom. tillämpas på ändringsansökan till förvaltningsdomstol vad som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte annat anges någon annanstans i lag. Innehållet motsvarar det som föreslås i propositionen. I momentet tas dessutom i 2 mom. in en i propositionen avsedd hänvisning till sökande av ändring i beslut enligt lagen om ordnande av kommunal Arbetskraftsservice, som det bestäms om i 16 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett förbud mot att söka ändring i integrationsplanerna, vilket motsvarar propositionens föreslagna 4 mom. Dessutom föreslås det att hänvisningarna till sökande av ändring i beslut om arbetslöshetsförmån och i beslut om utkomststöd enligt lagförslagets 2 mom. flyttas till 3 mom. i anslutning till förbudet att söka ändring i fråga om integrationsplaner.

Grundlagsutskottet har nyligen bedömt regeringens proposition med förslag till lagstiftning om omorganisering av offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Bedömningen behandlade också ett i propositionen föreslaget förbud mot ändringssökande i fråga om sysselsättningsplanen (GrUU 90/2022 rd—207/2022 rd, stycke 14—15). Grundlagsutskottet fäste då uppmärksamhet vid att det i propositionsmotiven sägs att den arbetssökande kan föra sysselsättningsplanen till besvärsnämnden för social trygghet för bedömning, om han eller hon inte iakttar planen och därför

Betänkande FvUB 45/2022 rd

förlorar en arbetslöshetsförmån. Utskottet ansåg att förbudet mot ändringssökande inte var problematiskt med avseende på 21 § i grundlagen. Förbudet mot att söka ändring i en integrationsplan bör enligt grundlagsutskottet i princip bedömas på samma sätt. Enligt grundlagsutskottet är det också för tydlighetens skull motiverat att formulera förbudet i 95 § 4 mom. i lagen om främjande av integration så att omprövning av ett beslut om en integrationsplan inte får begäras särskilt och det får inte heller överklagas särskilt genom besvär.

Den bestämmelse som grundlagsutskottet avser ingår i det 3 mom. som utskottet föreslår. Förvaltningsutskottet anser att det är motiverat att precisera bestämmelsen på det sätt som grundlagsutskottet föreslår.

I det föreslagna 3 mom. behöver det också preciseras att det i ett beslut om arbetslöshetsförmån är fråga om Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut och att det i ett beslut om utkomststöd är fråga om Folkpensionsanstaltens beslut. Dessutom bör hänvisningen till 6 kap. i socialvårdslagen strykas och ersättas med en hänvisning till 24 § i lagen om utkomststöd. Hänvisningen till 6 kap. i socialvårdslagen har blivit föråldrad, eftersom utbetalningen av det grundläggande utkomststödet har överförts på Folkpensionsanstalten. Sökande av ändring enligt socialvårdslagen gäller välfärdsområdenas beslut och det utkomststöd som välfärdsområdena betalar från och med den 1 januari 2023.

Förbudet mot att söka ändring enligt det 3 mom. som föreslås i propositionen, som gäller kommunens beslut att inte stödja arbetssökandes frivilliga studier, föreslås bli flyttat till 4 mom. Det besvärsförbud som föreslås i 4 mom. och som gäller närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om anvisande till kommunplats enligt 43 § föreslås bli ett nytt 5 mom.

96 §. Tjänsteansvar. (Ny). Regeringen föreslår att vissa uppgifter som kommunen och välfärdsområdet ansvarar för ska kunna anförtros andra än myndigheter. De uppgifter som bestäms i lagen om främjande av integration och som gäller vägledning och rådgivning, expertbedömningar som ingår i bedömningar av kompetens och behovet av integrationsfrämjande tjänster samt genomförande av integrationsutbildning och sektorsövergripande samhällsorientering är sådana förvaltningsuppgifter som enligt lagen kan anförtros andra än myndigheter.

Grundlagsutskottet anser att det för att kraven på rättssäkerhet och god förvaltning ska anses vara uppfyllda i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen krävs att ärendena behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar (till exempel GrUU 3/2009 rd, s. 4/II, GrUU 20/2006 rd, s. 2/I). Grundlagens 124 § kräver inte att det i lag alltid hänvisas till allmänna förvaltningslagar, eftersom de allmänna förvaltningslagarna tillämpas med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd 3/II). Bestämmelser om utsträckningen av det straffrättsliga tjänsteansvaret till enskilda som sköter uppgifter måste däremot utfärdas separat. Bestämmelserna måste kompletteras till denna del. Det är en förutsättning för att lagförslag 1 och 2 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Förvaltningsutskottet föreslår därför att lagen kompletteras med en ny 96 § om tjänsteansvar. På en person som inte är anställd hos myndigheten och som sköter sådana uppgifter som gäller väg-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

ledning och rådgivning enligt 10 §, expertbedömningar som ingår i bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, expertbedömningar som ingår i sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 15 §, ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 §, ordnande av integrationsutbildning enligt 27 § samt uppgifter inom familjegrupphemsverksamhet enligt 33 §, tillämpas enligt paragrafen bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa personer utför uppgifter sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. Dessutom innehåller paragrafen en informativ hänvisning till skadeståndslagen (412/1974).

På grund av att lagförslaget kompletteras med en ny paragraf ändras också numreringen av de paragrafer som följer efter den nya 96 §.

2. Lagen om ändring av socialvårdslagen

22 a §. Familjegrupphem. Grundlagsutskottet har ansett att ett villkor för att lagförslag 1 och 2 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning är att utskottets konstitutionella anmärkningar om straffrättsligt tjänsteansvar beaktas på behörigt sätt. Grundlagsutskottet påpekar att familjegrupphemsverksamheten enligt lagförslag 2 är sådan verksamhet som välfärdsområdet kan lägga ut. Enligt grundlagsutskottet krävs det för att rättssäkerheten och kravet på god förvaltning ska anses vara uppfyllda i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen att ärendena behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar. Däremot bör det anges särskilda bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelserna måste kompletteras till denna del.

Förvaltningsutskottet föreslår således att det till 6 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på personer som är anställda hos familjegrupphem när de utför uppgifter som avses i paragrafen. Dessutom föreslår utskottet att det i momentet nämns att bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Ingressen. I lagförslaget enligt propositionen föreslås att 36 § 5 mom. i socialvårdslagen (1301/2014) ändras. Riksdagen behandlar för närvarande också regeringens proposition med förslag till lag om funktionshinderservice och till lagar som har samband med den (ShUB 52/2022 rd — RP 191/2022 rd), där det föreslås att samma paragraf ändras. För att bestämmelserna ska kunna samordnas är det nödvändigt att i det nu aktuella lagförslaget inte ange något författningsnummer i fråga om hänvisningen till 5 mom.

3. Lagen om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

3 §. Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Utskottet konstaterar att Helsingfors stad som kommun ansvarar för de uppgifter som i lagförslag 1 föreskrivs för välfärdsområdena, och på grundval av vilka välfärdsområdet föreslås vara personuppgiftsansvarig i lagförslag 3. Således är det också nödvändigt att Helsingfors stad anges som personuppgiftsansvarig för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Enligt förslaget ska Helsingfors stad vara personuppgiftsansvarig när ändamålet för behandlingen av uppgifter är anvisande till kommunplats, företrädande av barn med uppehållstill-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

stånd som är utan vårdnadshavare samt styrning, planering och övervakning av dessa verksamheter.

11 §. Rätt att få uppgifter mellan de personuppgiftsansvariga för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Av de orsaker som anges i 3 § är det nödvändigt att i bestämmelsen ange att Migrationsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att få information av Helsingfors stad. Dessutom behöver Helsingfors stad ges samma rätt att få information som det föreslås för myndigheterna i välfärdsområdet.

13 §. Annan rätt att få uppgifter. Av de orsaker som anges ovan i 3 § behöver Helsingfors stad ges samma rätt att få information som det i denna paragraf föreslås för myndigheterna i välfärdsområdet.

5. Lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 kap. Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §. Studier. Riksdagen har godkänt de ändringar som föreslås i regeringens proposition RP 176/2022 rd och som gäller en arbetssökandes studiers inverkan på hans eller hennes rätt att få arbetslöshetsförmån (RSv 220/2022 rd). Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023 (lag 1131/2022). På grund av ovannämnda ändringar bör 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte ändras på det sätt som föreslås i propositionen, utan en motsvarande ändring som den som föreslås bör göras i 2 kap. 10 a § 3 mom. 1 punkten i den lagen. Utskottet föreslår därför att 2 kap. 10 § stryks ur lagförslaget.

10 a §. Undantag i fråga om studier. (Ny). Av de orsaker som anges ovan i fråga om 2 kap. 10 § föreslår utskottet att 2 kap. 10 a § 3 mom. 1 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att det motsvarar den ändring som enligt propositionen föreslås i 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Ingressen. Den ändring som utskottet föreslår bör också noteras i ingressen. I ingressen görs dessutom en lagteknisk korrigerings.

10. Lagen om ändring av 1 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

Riksdagen behandlar för närvarande regeringens proposition med förslag till lagstiftning om omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen (RP 207/2022 rd). I propositionen föreslås det också att lagen om statsandel för kommunal basservice ändras. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har lämnat ett betänkande om propositionen (AjUB 26/2022 rd). I det förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice som ges i propositionen är det nödvändigt att i detta sammanhang göra de tekniska ändringar som totalreformen av lagen om främjande av integration förutsätter.

1 §. Tillämpningsområde. För att samordna 1 mom. med arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkande bör momentet i detta sammanhang kompletteras med en ny 22 punkt, till vilken den hänvisning till 60 § i lagen om främjande av integration som föreslås i 21 punkten i propositionen

Betänkande FvUB 45/2022 rd

flyttas och en teknisk ändring görs i 21 punkten, sådan den lyder i arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkande. Momentets 20 punkt ändras inte i detta sammanhang.

2 §. Undantag från tillämpningsområdet. (Ny). Paragrafhänvisningarna i 1 mom. 13 punkten behöver ändras så att de gäller den föreslagna nya lagen om främjande av integration.

Ingressen och lagrubriken. På grund av de ändringar som utskottet föreslår ovan måste också ingressen och lagrubriken ändras.

11. Lagen om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice (Ny)

I arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkande föreslås det att det stiftas en ny lag om ordnande av arbetskraftsservice (AjUB 26/2022 rd—RP 207/2022 rd). I detta sammanhang är det nödvändigt att i den föreslagna lagen göra de tekniska ändringar som en totalreform av lagen om främjande av integration förutsätter.

3 §. Definitioner. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 8 punkten till lagen om främjande av integration ändras till en hänvisning till en ny lag med samma namn. I lagen om främjande av integration föreslås utöver en integrationsplan bestämmelser om en sektorsövergripande integrationsplan. Därför föreslås ett tillägg till 8 punkten.

32 §. Ordnande av samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning. 33 §. Undantag som gäller samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning. Utskottet föreslår att hänvisningarna i paragraferna till frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration ändras så att de motsvarar den nya föreslagna lagen om främjande av integration.

41 §. Påminnelse. Utskottet föreslår att omnämmandet av inledande kartläggning enligt lagen om främjande av integration stryks som onödigt i 1 punkten, eftersom det i den föreslagna lagen om främjande av integration inte bestäms särskilt om inledande kartläggning. Om en arbetssökande inte deltar i en bedömning av kompetens eller behovet av integrationstjänster eller i en sektorsövergripande bedömning av kompetens eller behovet av integrationstjänster kan en påminnelse meddelas med stöd av 2 eller 5 punkten.

44 §. Jobsökningsskyldighet. 47 §. Undantag som gäller antal och granskningsperiod i fråga om arbetsmöjligheter som ska sökas. 48 §. Situationer där jobsökningsskyldighet inte åläggs. Utskottet föreslår att hänvisningarna i paragraferna till frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration ändras så att de motsvarar den nya föreslagna lagen om främjande av integration.

51 §. Sakkunnigbedömningar. Utskottet föreslår en ändring till följd av lagförslaget. I den föreslagna lagen om främjande av integration bestäms det inte längre särskilt om inledande kartläggning, och således föreslår utskottet att punkten stryks som onödig och den nuvarande 5 punkten blir 4 punkten. De sakkunnigbedömningar som avses i paragrafen kan också utnyttjas vid sådan bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och sådan sektorsövergripande

Betänkande FvUB 45/2022 rd

bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i lagen om främjande av integration.

61 §. Ordnande av arbetskraftsutbildning. Utskottet föreslår att paragrafhänvisningen i 3 punkten till lagen om främjande av integration ändras så att den motsvarar den nya föreslagna lagen om främjande av integration.

82 §. Lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen. Utskottet föreslår justeringar i 1 mom. 4 punkten till följd av den föreslagna lagen om främjande av integration. Förutsatt att de övriga villkoren i lagstiftningen uppfylls kan lönesubvention beviljas när en arbetslös arbetssökande som anställs i anställningsförhållande är en invandrare för vilken det har utarbetats en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan. Lönesubvention kan beviljas även om en ovan avsedd plan ännu inte har utarbetats, om arbetssökanden är en invandrare för vilken det enligt 16 eller 17 § i lagförslag 1 är möjligt att utarbeta en plan.

103 §. Ersättning av kostnader för deltagande i service. Utskottet föreslår justeringar i 1 mom. 2 och 3 punkten till följd av den föreslagna lagen om främjande av integration. Rätten till ersättning av kostnader gäller också studier som stöds med stöd av 31 § 1 mom. i lagförslag 1. Om studierna stöds på grundval av 31 § 2 mom., föreligger inte rätt till kostnadsersättning. Det är inte heller möjligt att bevilja kostnadsersättning enligt prövning för den tid de ovan nämnda understödda studierna pågår.

106 §. Begränsningar som gäller kostnadsersättning samt när kostnadsersättningen upphör. Utskottet föreslår att paragrafhänvisningen till lagen om främjande av integration ändras så att den motsvarar den nya föreslagna lagen om främjande av integration.

12. Lagen om ändring av 3 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (Ny)

3 a §. Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. I arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkande föreslås det att lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ändras, varvid också lagens rubrik ändras (AjUB 26/2022 rd—RP 207/2022 rd). Förvaltningsutskottet föreslår att hänvisningen i 3 a § 2 mom. 7 punkten i den lagen ersätts med en hänvisning till den nya lagen om främjande av integration.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 4 och 6—9 i proposition RP 208/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3, 5 och 10 i proposition RP 208/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner nya lagförslag 11 och 12. (Utskottets nya lagförslag)

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 20/2019 rd.

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 76/2022 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja

- 1) invandrades integration,
- 2) invandrades sysselsättning eller företagsverksamhet,
- 3) invandrades kompetens och arbetslivsfärdigheter,
- 4) förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämställdhet för invandrare,
- 5) invandrades välfärd och hälsa,
- 6) goda befolkningsrelationer och samhällets mottaglighet,
- 7) tillgången på behövliga och högklassiga integrationsfrämjande tjänster,
- 8) sektorsövergripande samarbete mellan integrationsfrämjande aktörer,
- 9) samordningen av integrationsfrämjande planering och utveckling med övrig nationell, regional och lokal planering och utveckling.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Lagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen. Lagen tillämpas även på ett nordiskt lands medborgare vars uppehållsrätt har registrerats i enlighet med det som har avtalats mellan de nordiska länderna om registrering av befolkningen.

Avvikande från bestämmelserna i 1 mom. tillämpas 10 § även på andra invandrare som vistas i Finland. Avvikande från bestämmelserna i 1 mom. tillämpas 68 § även på en finsk medborgare som är offer för människohandel i enlighet med 3 § 7 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011).

Bestämmelserna i 4 kap. i denna lag om anvisande till kommuner och i 61—66 § om ersättning för kostnader till kommun eller välfärdsområde tillämpas på den som

- 1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,
- 2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,
- 3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för att uppfylla internationella förpliktelser,
- 4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen, eller
- 5) som har beviljats uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen och som uppfyller villkoren i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994).

Bestämmelserna i 4 kap. och 61—66 § i denna lag tillämpas dessutom på en familjemedlem och en annan anhörig till den som avses i 3 mom., om familjebandet har funnits redan innan den som avses i 3 mom. kom till Finland.

Bestämmelserna i 61, 62 och 65 § i denna lag om ersättning för kostnader till kommunen eller välfärdsområdet tillämpas på ett barn till den som avses i 3 eller 4 mom. och som har fötts i Finland.

Bestämmelserna om ersättning av kostnader i 3 kap. och 69 § tillämpas på en person under 25 år som

- 1) har anlänt till Finland som minderårig utan vårdnadshavare och som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen,
- 2) har anvisats till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen då han eller hon var minderårig och utan vårdnadshavare och som blivit myndig innan han eller hon anlänt till Finland,
- 3) har som minderårig utan vårdnadshavare tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser som avses i 93 § i utlänningslagen,
- 4) har kommit till Finland som minderårig utan vårdnadshavare, har beviljats ett uppehållstillstånd som avses i 110 § i utlänningslagen och har en hemkommun enligt lagen om hemkommun,
- 5) är en minderårig som har lämnats utan vårdnadshavare sedan han eller hon kom till Finland och
 - a) har beviljats uppehållstillstånd efter att ha ansökt om internationellt skydd som minderårig,

Betänkande FvUB 45/2022 rd

- b) har tagits emot i Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen,
- c) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, eller
- d) har beviljats ett uppehållstillstånd som avses i 110 § i utlänningslagen och har en hemkommun enligt lagen om hemkommun,
- 6) är minderårig och har anlänt som familjemedlem eller annan anhörig till den som avses i 1–5 punkten, eller
- 7) avses i 1–6 punkten och som har fått finskt medborgarskap.

3 §

Tillämpning av lagen på arbetsökande

Vid tillämpning av 12—32 § i lagen om anordnade av arbetskraftsservice (/20) på en arbetsökande som avses i kap. 3 § 1 mom. 3 punkten ankommer ansvaret för genomförandet av de åtgärder och tjänster, som i denna lag har ålagts kommunen, på arbetskraftsmyndigheten som avses i kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag, om inte annat föranleds av annan lagstiftning.

När tjänster som avses i 14—24 § anordnas och tillhandahålls för en integrationskund som avses i 5 § 5 punkten och som är registrerad som arbetsökande, iakttas dessutom vad som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

4 §

Tillämpning av lagen på barn

När denna lag tillämpas på personer under 18 år ska barnets bästa beaktas i första hand. Vid bedömningen av barnets bästa ska bestämmelserna om detta i 4 § mom. 2 i barnskyddslagen (417/2007) beaktas.

När i denna lag avsedda åtgärder vidtas och tjänster tillhandahålls ska barnets önskemål och åsikter utredas och beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Ett barn ska enligt sin ålder och utvecklingsnivå tillförsäkras möjligheten att få information i ett ärende som gäller barnet och på ett språk som barnet förstår samt att framföra sina åsikter och önskemål om ärendet.

Endast i det fall att utredningen skulle äventyra barnets hälsa eller utveckling eller det i övrigt är uppenbart onödigt behöver barnets åsikter inte utredas.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *integration* invandrarens individuella process som försiggår i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens likabehandling och jämställdhet i samhället samt delaktighet i arbets- och näringslivet, utbildning, organisationsverksamhet eller annan samhällelig verksamhet fördjupas och blir mångsidigare,

Betänkande FvUB 45/2022 rd

2) *integrationsfrämjande* stödjande av integration genom att för invandrare tillhandahålla tjänster som avses i denna lag, genom att stödja invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur, samt genom att främja samhällets mottaglighet,

3) *främjande av etablering* stödjande åtgärder utanför kommunens integrationsprogram, avsedda i synnerhet för integration av en invandrare som i avsikt att arbeta eller studera flyttar till kommunen,

4) *invandrare* en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort,

5) *integrationskund* invandrare med en giltig integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan,

6) *arbetsökande* en person som avses i 3 § 3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

7) *arbetslös arbetsökande* en person som uppfyller definitionerna av en arbetslös och en arbetsökande i 3 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

8) *offer för människohandel* en person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel,

9) *integrationsprogram* tjänstehelhet som kommunen ordnar för invandrare i inledningsskedet av integrationen,

10) *tjänster som ingår i integrationsprogrammet* tjänster som kommunen ordnar i inledningsskedet av integrationen och som har till syfte att främja invandrarens integration, sysselsättning eller företagsverksamhet, kompetens och arbetslivsfärdigheter, förverkligande av likabehandling, delaktighet och jämställdhet, hälsa och välfärd, medborgarfärdigheter för vardagen samt deltagande i organisationsverksamhet och annan samhällelig verksamhet,

11) *övriga integrationsfrämjande tjänster* tjänster utanför integrationsprogrammet som anordnas som en del av arbetskraftsservicen, övrig kommunal basservice, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster, Folkpensionsanstaltens tjänster eller organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet,

12) *samhällsorientering* studier som ingår i integrationsprogrammet, som förstärker förståelsen för det finländska samhället, de egna rättigheterna och skyldigheterna samt medborgarfärdigheterna för vardagen hos integrationskunden och som ordnas på integrationskundens eget språk eller ett språk som denne har goda kunskaper i,

13) *integrationsplan* plan som utarbetas för främjande av den individuella integrationen, där kommunen kommer överens med invandraren om individuella integrations- och sysselsättningsmål samt tjänster och deltagande i tjänsterna,

14) *sektorsövergripande integrationsplan* personlig plan som utarbetas för främjande av integrationen, där kommunen kommer överens med välfärdsområdet och invandraren om integrationsfrämjande mål som är lämpliga för denne och om deltagande i integrationsfrämjande tjänster,

15) *serviceproducent* aktör som producerar en sådan tjänst åt kommunen som avses i 10 § eller i 13 § 1 mom. 3 eller 4 punkten,

16) *kommunplats* en anmälan som baserar sig på ett avtal som avses i 42 § mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen om kommunens beredskap att ordna bostad, mottagande och service för en invandrare som avses i 2 § 3 eller 4 mom. inom ett förfarande för anvisande till kommunen enligt 4 kap.,

Betänkande FvUB 45/2022 rd

17) *anvisande till kommunen* förfarande där närings-, trafik- och miljöcentralen på det sätt som anges i 43 § anvisar en person enligt 2 § 3 eller 4 mom. till en kommunplats som kommunen har beviljat eller ett förfarande där en person från en förläggning flyttar till kommunen med hjälp av förläggningens stödåtgärder eller självständigt,

18) *sektorsövergripande samarbete* ett samarbete mellan myndigheter från olika sektorer, organisationer, föreningar, sammanslutningar, stiftelser, utbildningsproducenter, läroanstalter, serviceproducenter och andra aktörer,

19) *goda befolkningsrelationer* relationer mellan befolkningsgrupper som baserar sig på positiva attityder, en fungerande växelverkan, en känsla av trygghet och deltagande i samhället.

6 §

Tolkning och översättning

Bestämmelser om myndighetens skyldighet att ombesörja tolkning eller översättning av ett ärende finns i 26 § (434/2003) i förvaltningslagen.

7 §

Rätten till arbetslöshetsförmån och utkomststöd

Invandrarers rätt till arbetslöshetsförmån regleras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), och rätten att få utkomststöd regleras i lagen om utkomststöd (1412/1997).

8 §

Kommunernas samarbete

Vad som föreskrivs i denna lag om kommunens uppgifter kan även genomföras av den arbetskraftsmyndighet som avses i 3 § 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

9 §

Kontakt för bedömning av behovet av integrationsfrämjande tjänster

Om en myndighet i sitt arbete har fått kännedom om en person som bedöms vara i behov av integrationsfrämjande tjänster som avses i denna lag och vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort har utfärdats eller vars uppehållsrätt har registrerats för högst tre år sedan, ska myndigheten hänvisa personen till integrationsfrämjande tjänster eller, om personen ger sitt samtycke, ta kontakt med den myndighet i kommunen som ansvarar för integrationsfrämjande tjänster, för att bedöma behovet av tjänsterna.

Kommunen ska fastställa den aktör som tar emot anmälan, utan dröjsmål ta anmälan som är riktad till denne till behandling samt enligt behov vidta de åtgärder som avses i 2 kap.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

2 kap

Integrationsfrämjande tjänster

10 §

Vägledning och rådgivning

Kommunen ska sörja för allmän rådgivning och vägledning för invandrare och integrationskunder. Kommunen ansvarar för att det inom dess område finns verksamhetsställen eller tjänster, där invandraren kan få personlig vägledning och rådgivning oavsett orsaken till invandringen och vistelsens längd. Vägledning och rådgivning kan genomföras av kommunen eller en serviceproducent.

Kommunen ska vid behov ge invandrare information om det finländska samhället, service- och utbildningssystemet, arbetslivet samt invandrares rättigheter och skyldigheter i Finland. Kommunen ska vid behov hänvisa invandraren till den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 §, till den sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 § eller till service eller verksamhet som tillhandahålls av någon annan aktör i kommunen, välfärdsområdet, någon annan myndighet, läroanstalt, högskola, organisation, förening eller sammanslutning som främjar integration eller etablering.

11 §

Basinformation om det finländska samhället

Den myndighet som tillämpar denna lag ska informera invandrare om deras rättigheter och skyldigheter i det finländska samhället och arbetslivet i samband med delgivningen av beslutet om uppehållstillstånd, registreringen av uppehållsrätten, beviljandet av uppehållskort eller registreringen av hemkommuns- och befolkningsuppgifter.

Varje myndighet som tillämpar denna lag ska ansvara för att ta fram och uppdatera den information som avses i 1 mom. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för att samordna, översätta och distribuera uppgifterna för myndigheternas bruk.

12 §

Ordnande av integrationsfrämjande tjänster

Integrationsfrämjande åtgärder och tjänster ordnas som en del av kommunens integrationsprogram som avses i 13 § samt som andra integrationsfrämjande tjänster som ordnas som en del av arbetskraftsservicen, annan kommunal basservice, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster, Folkpensionsanstaltens tjänster eller organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

13 §

Innehållet i kommunens integrationsprogram

Kommunen ska ordna ett integrationsprogram som ska innehålla

1) den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § samt en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 §,

2) utarbetande av en integrationsplan som avses i 16 § och utarbetande av en sektorsövergripande integrationsplan som avses i 17 §,

3) en flerspråkig samhällsorientering som avses i 25 §,

4) i 26 § avsedd och annan utbildning och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagsverksamhet,

5) vägledning och rådgivning under programmet, och

6) en slutbedömning av språkkunskaperna enligt 26 §.

Integrationsprogrammet kan dessutom innehålla andra tjänster som omfattas av kommunens organiseringsansvar och som främjar integrationskundens sysselsättning, företagande, arbets- och funktionsförmåga, invandrares välbefinnande och hälsa eller integration samt introduktion till och deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet eller annan samhällelig, kulturell och fritidsverksamhet.

Kommunen ska utarbeta ett dokument för integrationsprogrammet som beskriver de inledande integrationstjänsterna, vem som ansvarar för dem och samarbetet med andra aktörer i samband med dessa tjänster.

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Kommunen ska utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätt registrerades för högst tre år sedan och som är

1) en arbetslös arbetssökande,

2) är en sådan person som avses i 2 § 3 eller 4 mom.,

3) får stöd för hemvård av barn enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller

4) ber om en bedömning eller om vem en sådan anmälan görs som avses i 9 § och som anses behöva en bedömning.

Kommunen ska bedöma invandrarens kompetens och förutsättningar för sysselsättning, studier samt andra förutsättningar för integration samt dennes behov av utbildning och andra integrationsfrämjande tjänster som tillhandahålls av kommunen eller en serviceproducent och behovet av deltagande i en organisations, föreningars eller sammanslutningars verksamhet. Under bedömningen utreds invandrarens mål och önskemål, tidigare utbildning, arbetshistoria, språkkunskaper, arbets- och funktionsförmåga som påverkar förutsättningarna för anställning och integration samt andra faktorer som har avsevärd betydelse för anställning och integration. För utredning av servicebehovet kan en invandrare hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökning-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

ar. Bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster ska inledas utan dröjsmål när kommunen får kännedom om en sådan person.

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan vidtas i stället för de kompletterande arbetssökningssamtal som avses i 32 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Utifrån bedömningen ska kommunen vid behov även hänvisa invandraren till andra myndigheters tjänster. Kommunen kan vid behov även hänvisa invandraren till en serviceproducents integrationsfrämjande tjänst samt till en organisations, förenings eller sammanslutnings verksamhet.

Genom en förordning av statsrådet kan noggrannare bestämmelser utfärdas om innehållet i och genomförandet av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster.

15 §

Sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Kommunen ska tillsammans med välfärdsområdet utarbeta en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätten registrerades för högst tre år sedan och som

- 1) har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen,
- 2) är ett sådant barn eller en sådan ung person som avses i 2 § 6 mom.,
- 3) är ett offer för människohandel,
- 4) får annat än tillfälligt utkomststöd som avses i lagen om utkomststöd, eller
- 5) är en annan person än den som avses i 1–4 mom., om främjandet av personens integration förutsätter samordning av de tjänster som avses i 12 § som hör till kommunens och välfärdsområdets organiseringsansvar.

Om det i den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § identifieras att främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster som avses i 12 § som kommunen och välfärdsområdet ansvarar för kan kommunen och välfärdsområdet utarbeta en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för invandraren.

Avvikande från 1 mom. kan kommunen och en sådan invandrare som avses i 1 mom. likväl sinsemellan utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 §, om det är uppenbart att invandraren inte har några behov av social- och hälsovårdstjänster i anknytning till integrationen eller av någon annan grundad anledning. Någon sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster behöver inte göras för ett barn som ovan avses i 1 mom. 2 punkten om barnets servicebehov kan tillgodoses genom någon annan kundplan.

Beträffande offer för människohandel kan man avvika från den tidsfrist på tre år som avses i 1 mom., om personen inte påträffas och omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster innan tidsfristen har gått ut.

Under bedömningen utreds personens kompetens och förutsättningar för sysselsättning, studier och andra integrationsförutsättningar samt eventuella behov av sysselsättnings-, utbildnings-, social- och hälsovårdstjänster, rehabiliterings- och andra integrationsfrämjande tjänster. Under bedömningen utreds invandrarens mål och önskemål, tidigare utbildning, arbetshistoria och

Betänkande FvUB 45/2022 rd

språkkunskaper samt andra faktorer som är relevanta för sysselsättningen och integrationen. Bedömningen kan även omfatta bedömning av arbets- och funktionsförmågan. För utredning av servicebehovet kan en invandrare hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökningar. En sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster ska inledas utan dröjsmål när kommunen får kännedom om en sådan person. Åtgärder som ingår i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan vidtas i stället för de kompletterande arbetssökningssamtal som avses i 32 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Utifrån bedömningen ska kommunen eller välfärdsområdet vid behov även hänvisa personen till andra myndigheters tjänster. Kommunen eller välfärdsområdet kan vid behov även hänvisa personen till en serviceproducenters integrationsfrämjande tjänst eller till en organisations, förenings eller sammanslutnings verksamhet.

Genom en förordning av statsrådet kan noggrannare bestämmelser utfärdas om innehållet i och genomförandet av den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster.

16 §

Integrationsplan

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. eller 15 § 1 mom. om personen utifrån bedömningen enligt 14 eller 15 § befinner sig i behov av en integrationsplan för att främja integrationen.

17 §

Sektorsövergripande integrationsplan

Kommunen ska tillsammans med välfärdsområdet och invandraren utarbeta en sektorsövergripande integrationsplan om invandraren i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 15 § har bedömts ha behov av tjänster som förutsätter sektorsövergripande samarbete och samordning av sysselsättnings-, utbildnings-, social- och hälsovårdstjänster eller andra integrationsfrämjande tjänster.

Av grundad anledning kan kommunen och invandraren dock utarbeta en integrationsplan tillsammans.

18 §

Mål som ska överenskommas i integrationsplanen eller i den sektorsövergripande integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen komma överens, eller kommunen, välfärdsområdet och invandraren ska i den sektorsövergripande integrationsplanen komma överens om de individuella långsiktiga målen för integrationen och sysselsättningen eller företagsverksamheten samt om målen under integrationsprogrammet. När de individuella målen ställs upp ska invandrarens önskemål, kompetens, livssituation samt arbets- och utbildningshistoria beaktas.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

För en invandrare som är arbetssökande ska vid sidan av de andra integrationsfrämjande målen som mål anges sysselsättning eller företagsverksamhet.

För någon annan invandrare än en sådan som avses i 2 mom. ska vid sidan av de andra integrationsfrämjande målen som mål huvudsakligen anges förstärkande av arbetslivsfärdigheter och arbetslivsorientering samt sysselsättning eller företagsverksamhet.

Avvikande från 2 och 3 mom. ska i regel åtminstone genomförande av utbildning på andra stadiet anges som mål för en integrationskund som är under 25 år.

19 §

Innehållet i integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska komma överens i integrationsplanen eller kommunen, välfärdsområdet och invandraren ska komma överens i den sektorsövergripande integrationsplanen om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagsamhet, hälsa och välbefinnande eller samhälleliga färdigheter, om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska språket samt om vägledning och rådgivning i den omfattning som invandraren har behov av tjänster utifrån sina egna mål, sin kompetens och integration. I integrationsplanen för en arbetssökande invandrare ska det överenskommas om jobbsökningskyldighet i enlighet med 44 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av nämnda lag. I planen ska man också komma överens om hur genomförandet av tjänsterna ska uppföljas.

Kommunen svarar för att de tjänster som är inkluderade i integrationsplanen eller i den sektorsövergripande integrationsplanen utgör en ändamålsenlig och vid behov en sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar invandrarens integration. Integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen ska innehålla tjänster som avses i 13 § och som ingår i integrationsprogrammet eller andra integrationsfrämjande tjänster.

Integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen ska innehålla motiveringar till de överenskomna tjänsternas ändamålsenlighet med avseende på det mål som har ställts för invandrarens integration och sysselsättning eller företagsamhet.

20 §

Utarbetande av integrationsplan eller sektorsövergripande integrationsplan

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan utan dröjsmål efter att invandraren har genomgått den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § eller den sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 §. Integrationsplanen kan utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen.

Kommunen och välfärdsområdet ska utarbeta en sektorsövergripande integrationsplan utan dröjsmål efter att invandraren har genomgått den sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 §. Den sektorsövergripande integrationsplanen kan utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen ska dock senast utarbetas inom tre år efter det att det första uppehållstillståndet eller uppehållskortet beviljades eller uppehållsrätten registrerades.

Beträffande offer för människohandel kan man vid behov avvika från den tidsfrist på tre år som avses i 3 mom., om personen inte påträffas och omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster innan tidsfristen har gått ut.

Integrationskunden ska anvisas till att söka utbildning eller andra integrations- och sysselsättningstjänster som motsvarar hans eller hennes individuella behov, enligt vad som överenskommits i integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen, inom en månad från det att integrationsplanen utarbetats. Vid behov ska vägledningen ges i samarbete med den myndighet som ansvarar för att organisera tjänsten, en serviceproducent eller en organisation, förening eller sammanslutning.

21 §

Integrationsplan för familjer

Kommunen ska tillsammans med familjen och vid behov i sektorsövergripande samarbete med andra myndigheter som är centrala med avseende på familjens situation utarbeta en integrationsplan för familjen om

1) på grundval av den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § eller den sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 §, om familjens helhetssituation kräver det, och

2) en vårdnadshavare eller vårdnadshavarna ger sitt samtycke till att en integrationsplan utarbetas för familjen.

Vid bedömningen av behovet av en integrationsplan för familjen ska kommunen fästa särskild uppmärksamhet vid främjande av barnets, den ungas och familjens välbefinnande, hälsa och delaktighet samt vid föräldrarnas behov av sektorsövergripande stöd och utbildning i anknytning till integrationen.

Kommunen ska vägleda integrationskunden och dennes familj att utan dröjsmål efter att integrationsplanen har utarbetats söka sig till utbildning eller tjänster som har överenskommits i integrationsplanen. Kommunen ska vid behov samarbeta med den myndighet som ansvarar för organiseringen av tjänsten, en serviceproducent eller en organisation, förening eller sammanslutning.

22 §

Översyn av integrationsplan eller sektorsövergripande integrationsplan

Kommunen ska följa upp genomförandet av integrationsplanen. Integrationsplanen ska ses över på initiativ av kommunen med anledning av förändringar som skett i integrationskundens servicebehov eller livssituation eller på begäran av integrationskunden. Integrationsplanen måste dock ses över minst var sjätte månad.

Kommunen och välfärdsområdet ska följa upp genomförandet av den sektorsövergripande integrationsplanen. Den sektorsövergripande integrationsplanen ska ses över på initiativ av kommunen eller välfärdsområdet med anledning av förändringar som skett i integrationskundens ser-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

vicebehov eller livssituation eller på begäran av integrationskunden. Den sektorsövergripande integrationsplanen måste dock ses över minst var sjätte månad. Översynen av den sektorsövergripande integrationsplanen utförs av kommunen tillsammans med välfärdsområdet och integrationskunden.

Med avvikelse från 2 mom. får dock kommunen eller välfärdsområdet genomföra översynen tillsammans med integrationskunden, om planen ses över och ändras endast i fråga om en tjänst som den kommun eller välfärdsområde som genomför översynen ansvarar för.

I samband med översynen kan den sektorsövergripande integrationsplanen ersättas med en integrationsplan eller integrationsplanen ersättas med en sektorsövergripande integrationsplan om det behövs utifrån integrationskundens gällande situation.

23 §

Varaktighet för och upphörande av integrationsplan eller sektorsövergripande integrationsplan

Varaktigheten för integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen bestäms individuellt för integrationskunden

- 1) på grundval av de mål som överenskommit i integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen,
- 2) på grundval av den arbets- och utbildningshistoria samt annan kompetens som skaffats, och
- 3) på grundval av de tjänster som planerats och erbjudits.

Den första integrationsplanen eller sektorsövergripande integrationsplanen kan uppgöras för högst ett år. Den sammanlagda maximala varaktigheten för integrationsplaner eller sektorsövergripande integrationsplaner är två år från det att den första integrationsplanen uppgjorts.

Den maximala varaktigheten som avses i 2 mom. kan förlängas med högst två år om det är motiverat på grund av integrationskundens knappa utbildningsbakgrund eller behovet av sektorsövergripande tjänster, och om det behövs särskilda åtgärder för att stödja integrationskundens integration och sysselsättning eller för att den maximala varaktighet som avses i 2 mom. har gått ut medan invandraren får stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård av barn och privat vård och deltar på deltid i en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan.

Den maximala varaktigheten kan även förlängas för en tid som motsvarar orsakens varaktighet om integrationsplanen tillfälligt inte kunnat genomföras på grund av skada eller sjukdom eller för att invandraren använt sina graviditets- eller föräldrapenningdagar enligt 9 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.

Bestämmelser om förlängningen av integrationsplanens varaktighet för genomförande av frivilliga studier för en integrationskund som är anmäld som arbetslös arbetssökande finns i 31 §.

Om integrationskunden fortfarande har behov av sysselsättningsfrämjande tjänster när varaktigheten för integrationsplanen går ut, finns bestämmelser om behövliga fortsatta åtgärder i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

24 §

Integrationskundens skyldighet att följa integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen

Kommunen ska för integrationskunden redogöra vilka rättigheter och skyldigheter som följer av integrationsplanen och de anknytande tjänsterna. Redogörelsen ska ges så att integrationskunden förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Integrationskunden ska

1) delta i utarbetandet och översynen av integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen,

2) genomföra den plan som utarbetats med honom eller henne,

3) söka sig till och regelbundet delta i de tjänster som överenskommits i planen,

4) underrätta kommunen hur han eller hon har genomfört planen, och

5) underrätta kommunen om betydande förändringar i sina servicebehov eller sin livssituation eller andra förändringar som kan påverka uppnåendet av de mål som överenskommits i planen och deltagandet i tjänsterna.

Dessutom ska en integrationskund som är anmäld som arbetssökande meddela om genomförandet av planen på det sätt som förutsätts i 39 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få arbetslöshetsförmån finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och bestämmelser om hur det inverkar på utkomststödet finns i lagen om utkomststöd.

25 §

Flerspråkig samhällsorientering

Kommunen ska i den mån det är möjligt ordna samhällsorientering för integrationskunden på hans eller hennes modersmål eller på ett språk som han eller hon annars har goda kunskaper i med beaktande av integrationskundernas servicebehov och språkliga behov som förekommer i kommunen. Flerspråkig samhällsorientering kan genomföras av kommunen eller av en serviceproducent.

Samhällsorienteringen ska åtminstone innehålla information om att bo, leva och arbeta i Finland, hur det finländska samhället fungerar samt om individens rättigheter och skyldigheter.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om innehållet i och genomförandet av flerspråkig samhällsorientering.

26 §

Innehållet i integrationsutbildning

Integrationsutbildning för en integrationskund som inte är läropliktig enligt lagen om läroplikt (1214/2020) ordnas på basis av dennes integrationsmål, kompetens och behov av integrationsfrämjande tjänster

1) undervisning i finska eller svenska,

Betänkande FvUB 45/2022 rd

2) undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet, karriärvägledning eller yrkesplanering och vägledning till fortsatta studier, till sysselsättningsfrämjande tjänster eller till arbetsmarknaden,

3) övrig utbildning som främjar beredskap till samhällliga och kulturella färdigheter samt medborgarfärdigheter för vardagen.

Integrationsutbildningen ska även innehålla en period av inläring i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan. Den måste även omfatta identifiering av tidigare förvärvade kompetenser.

Det språkliga målet i integrationsutbildningen är att integrationskunden ska få fungerande elementära språkfärdigheter i finska eller svenska. Sluttestning i finska eller svenska ska ordnas som en del av integrationsutbildningen.

Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för integrationsutbildningen för vuxna invandrare samt genomförandet av sluttestning av finska och svenska. I grunderna för läroplanen fastställs utbildningens mål, huvudinnehåll och bedömning av kunnandet hos en studerande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska på basis av grunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. Utbildningsproducenten kan av grundad anledning avvika från läroplansgrunderna.

Avvikande från 1–4 mom. kan som integrationsutbildning genomföras i enlighet med kundens behov

1) utbildning i läs- och skrivkunnighet som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, eller

2) grundläggande utbildning för vuxna som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för grundläggande utbildning för vuxna.

27 §

Ordnanande av integrationsutbildning

Kommunen svarar för att det i kommunen erbjuds integrationsutbildning i den grad att tillgången motsvarar behovet hos de integrationskunder som bor i kommunen. Kommunen ska hänvisa en integrationskund som inte är läropliktig till integrationsutbildning som genomförs av kommunen eller någon annan aktör.

Integrationsutbildningen för en integrationskund som är registrerad som arbetssökande ordnas i regel som arbetsmarknadsutbildning i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier.

Kommunen ska dessutom samordna integrationsutbildningen med de tjänster som ingår i integrationsprogrammet, kommunens övriga tjänster, tjänsterna som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt med det nationella utbildningssystemet på ett sätt som ger integrationskunden tillgång till samordnade tjänstehelheter som främjar sysselsättning och yrkeskompetens.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

28 §

Stöd för frivilliga studier

En integrationskund som bedriver frivilliga studier har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa om

1) integrationskunden har ett utbildningsbehov som kommunen konstaterat och kommunen bedömer att frivilliga studier stöder integrationskundens integration och sysselsättning,

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen eller i en sektorsövergripande integrationsplan, och

3) villkor som anges i detta kapitel uppfylls.

Bestämmelser om rätten till kostnadsersättning under tiden för studierna finns i 32 § nedan och i 103 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

29 §

Allmänna förutsättningar för stöd för frivilliga studier

För att frivilliga studier som främjar integrationskundens integration och sysselsättning ska stödjas med arbetslöshetsförmån krävs det att det är fråga om studier i finska eller svenska eller att studierna sker i huvudsak på finska eller svenska.

Avvikande från bestämmelserna i 1 mom. kan även studier som sker på något annat språk stödjas med arbetslöshetsförmån om de ingår i den samhällsorientering som avses i 25 §.

I frivilliga studier som stöds kan utöver studierna dessutom ingå inläring i arbete eller verksamhet inom en medborgarorganisation eller övrig frivilligverksamhet. Minst hälften av tiden för understödda frivilliga studier ska bestå av studier.

30 §

Förutsättningar för frivilliga studier

När kriterierna i 28 och 29 § uppfylls kan som frivilliga studier stödjas studier

1) om vilka det föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), om integrationskunden inte har de kunskaper och färdigheter som nås i den grundläggande utbildningen och studierna kan anses vara ändamålsenliga med beaktande av de mål som fastställts i integrationskundens integrationsplan,

2) om vilka det föreskrivs i gymnasielagen (714/2018), i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling,

3) om vilka det föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (531/2017), yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskola, eller som syftar till att avlägga delar av nämnda examina, eller tilläggsutbildning, fortbildning eller specialiseringsutbildning enligt nämnda lagar, yrkeshögskolornas förberedande utbildning för invandrare och öppen undervisning vid universitet och yrkeshögskolor,

4) om vilka det föreskrivs i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),

Betänkande FvUB 45/2022 rd

5) om vilka det föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), i det fall att utbildningen är sådan integrationsutbildning som avses i 26 §, utbildning inom läs- och skrivkunnighet eller utbildning som ökar yrkesfärdigheterna och behörigheten förutsatt att en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas,

6) som gör integrationskunden behörig i sitt yrke i Finland.

Som frivilliga studier kan även stödjas annan utbildning än de studier som avses i 1 mom., om utbildningen uppfyller de kriterier som anges i 28 och 29 §.

31 §

Fortsatta frivilliga studier efter att den maximala varaktigheten för integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen har uppfyllts

Integrationsplanens varaktighet för en integrationskund som inte har fyllt 25 år kan förlängas med högst ett år för slutförande av de frivilliga studierna om hans eller hennes studier som stöds med arbetslöshetsförmån i enlighet med denna lag fortfarande pågår när maximitiden för integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen som avses i 23 § uppfylls.

Om studier som stöds med arbetslöshetsförmån i enlighet med denna lag fortfarande pågår för en integrationskund som har fyllt 25 år när maximitiden för integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen som avses i 23 § uppfylls kan stödet för studierna fortsätta trots att maximitiden för planen uppfylls.

I den situation som avses i 2 mom. ska integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen förbli giltig beträffande stödet till frivilliga studier till dess att personen får en sysselsättningsplan som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen och som inte är en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan. En sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en annan sysselsättningsplan än en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan ska utarbetas utan onödigt dröjsmål efter det att integrationsplanens eller den sektorsövergripande integrationsplanens maximala varaktighet har uppnåtts.

32 §

Tillämpning av lagen om ordnande av arbetskraftsservice på frivilliga studier

Bestämmelserna i 75—80 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska tillämpas på överenskommelsen om frivilliga studier med stöd av arbetslöshetsförmåner som avses i 28 §, stödperioden, integrationskundens skyldigheter, övervakningen och avbrytandet av studierna samt integrationskundens och utbildningsanordnarens skyldighet att lämna information när dessa ingår i en integrationsplan, en sektorsövergripande integrationsplan eller, i den situation som avses i 31 § 2 mom., en annan plan som avses i 31 § 3 mom.

När integrationskundens frivilliga studier stöds med arbetslöshetsförmån på grundval av 31 § 2 mom. tillämpas inte bestämmelserna om rätten till kostnadsersättning i 103 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, och inte heller tillämpas bestämmelserna om rätten till arbetslöshetsförmån i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa på dessa studier.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

3 kap

Bestämmelser om minderåriga barn och unga personer som har kommit till landet utan vårdnadshavare

33 §

Ordnanande av boende för barn som är i landet utan vårdnadshavare

För ett barn som avses i 2 § 6 mom. och som befinner sig i Finland utan vårdnadshavare inom välfärdsområdets område ska välfärdsområdet ordna omvårdnad, omsorg och fostran i ett sådant familjegrupphem som avses i 22 a § i socialvårdslagen (1301/2014), i form av familjevård enligt familjevårdslagen (263/2015) eller på ett annat ändamålsenligt sätt i form av en sådan tjänst som avses i 14 § i socialvårdslagen.

Välfärdsområdet ska på grundval av en bedömning av servicebehovet i enlighet med 36 § i socialvårdslagen fatta beslut om ordnande av barnets boende i familjegrupphem, familjevård eller på något annat ändamålsenligt sätt med beaktande av barnets individuella situation och bästa.

Välfärdsområdet ska avtala med närings-, trafik- och miljöcentralen om grundande av ett familjegrupphem om servicebehovet i området förutsätter det. Välfärdsområdet ska innan avtalet ingås höra kommunen där familjegrupphemmet avses bli grundat.

På omhändertagande av ämnen och föremål och inspektion av rum som en invånare förfogar över i ett familjegrupphem tillämpas vad som föreskrivs i 60–62 § och 63 § 1–3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. En kopia av protokollet över omhändertagande av ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar över ska lämnas till välfärdsområdet och till regionförvaltningsverket som övervakar verksamheten. De begränsningsbefogenheter som enligt detta moment tillkommer föreståndaren eller annan personal vid ett familjegrupphem tillämpas i alla familjegrupphem, oberoende av om den nämnda personalen står i tjänsteförhållande eller tillhör övrig personal, om inte annat föreskrivs särskilt genom lag. ~~Bestämmelser om det straffrättsliga tjänsteansvar som personer som inte står i tjänsteförhållande har när de utövar begränsningsbefogenheter finns i 40 kap. 12 § i strafflagen (39/1889).~~

34 §

Stöd för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga och utan vårdnadshavare

Välfärdsområdet ska ordna stöd för ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. i enlighet med hans eller hennes individuella behov på det sätt som det föreskrivs i socialvårdslagen och kommunen som en del av de tjänster under kommunens ansvar som avses i 12 §. Välfärdsområdet och kommunen ska samordna sina tjänster för barn och unga som kommit till landet utan vårdnadshavare.

Ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. har rätt till det stöd som avses i 1 mom. tills han eller hon fyller 25 år.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

35 §

Förordnande av företrädare

En företrädare ska utan dröjsmål utses för ett barn som avses i 2 § 6 mom. och som befinner sig i Finland utan vårdnadshavare eller annan laglig företrädare.

Välståndsområdet ska ansöka om förordnande av företrädare efter att barnet har hörts och barnets bästa har beaktats på det sätt som föreskrivs i 4 §.

Företrädaren förordnas av den tingsrätt inom vilkens domkrets barnets hemkommun finns. Beslutet om förordnande av företrädare ska följas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft.

Tingsrätten ska meddela till välfärdsområdet, kommunen, Migrationsverket och befolkningsdatasystemet om beslut rörande förordnande av företrädare för barn eller befriande från uppdrag.

Om barnet har egendom som förvaltas av en företrädare på det sätt som föreskrivs i 66 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) ska tingsrätten meddela förmyndarmyndigheten om förordnande av företrädare för anteckning om företrädarens uppdrag i registret över förmynderskapsärenden.

36 §

Styrning, planering och tillsyn av företrädarverksamhet

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för styrning, planering och tillsyn av företrädarverksamheten.

37 §

Företrädarens behörighet och uppgifter

På behörighet och uppgifter för en företrädare som förordnas med stöd av denna lag tillämpas vad som föreskrivs i 40 och 41 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

38 §

Befriande av en företrädare från sitt uppdrag och upphörande av företrädaruppdraget

Om det efter att en företrädare har förordnats framkommer att barnet har en vårdnadshavare i Finland, ska företrädaren befrias från sitt uppdrag, om inte befriandet strider mot barnets bästa. Företrädaren kan befrias från sitt uppdrag om denne begär det eller på grund av sjukdom eller någon annan orsak är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag eller om det finns någon annan särskild orsak till detta.

Ansökan till tingsrätten om befrielse från uppdraget som företrädare kan göras av företrädaren, av barnet självt om han eller hon har fyllt 15 år, av välfärdsområdet, barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Företrädaren befrias från sitt uppdrag av den tingsrätt inom vilkens domkrets barnets hemkommun finns. Beslutet om befriande av företrädaren från dennes uppdrag ska följas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft.

På tingsrättens rapporteringsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 35 § 4 och 5 mom.

På upphörande av företrädaruppdrag tillämpas vad som föreskrivs i 43 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

39 §

Arvodet till företrädaren och kostnader

Utvecklings- och förvaltningscentret för närings-, trafik- och miljöcentralerna (*utvecklings- och förvaltningscentret*) betalar på ansökan ett arvode ur statens medel till en företrädare som förordnats för ett barn på basis av den tid som använts till företrädarens uppgifter och ersättning för kostnaderna för företräddandet, om företrädaren har förordnats med stöd av denna lag eller lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel och den minderåriga har beviljats uppehållstillstånd.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om grunderna för utbetalning av arvode, arvodets storlek, kostnader som ska ersättas och förfarandet vid utbetalning av arvode och ersättning för kostnader.

4 kap

Anvisande till kommuner

40 §

Riksomfattande planering och utveckling av anvisande till kommuner

Arbets- och näringsministeriet svarar för den riksomfattande planeringen och utvecklingen av anvisande till kommuner samt för att årligen fastställa riksomfattande kommunplatsmål för närings-, trafik- och miljöcentralernas områden.

41 §

Regional planering och utveckling och regionalt genomförande av anvisande till kommuner

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för den regionala planeringen och utvecklingen av anvisande till kommunen samt för den regionala strategin för anvisande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till kommunen som ska utarbetas och genomföras som en del av detta. Som en del av den regionala planeringen ska närings-, trafik- och miljöcentralen säkerställa att det finns kommunplatser i området som motsvarar de riksomfattande målen. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska stödja kommunerna och välfärdsområdena även inom sitt område i förberedelserna för att

Betänkande FvUB 45/2022 rd

ta emot de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. och som flyttar till kommunen med eller utan att utnyttja förläggningarnas stödåtgärder.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska genomföra regional planering i samarbete med kommunerna, välfärdsområdena, Migrationsverket, förläggningarna, flyktingsluss och familjegrupperna i området samt med andra myndigheter som är centrala med avseende på anvisande till kommunen och med aktörer inom tredje sektorn.

42 §

Avtal om anvisande till kommunen och främjande av integration

Kommunen kan tillsammans med närings-, trafik- och miljöcentralen upprätta ett avtal om anvisande till kommunen och främjande av integration. Avtalet ska innehålla bestämmelser om beredskapen till mottagandet av de personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och om tillhandahållandet av tjänster samt om de kommunplatser till vilka en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. kan hänvisas i enlighet med 43 §. En kommun som inte hör till landskapet Åland ska samråda med välfärdsområdet innan ett avtal upprättas. En kommun som hör till landskapet Åland ska samråda med Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet innan ett avtal upprättas.

Avtalet är i regel flerårigt och måste granskas minst vart fjärde år.

43 §

Anvisande till kommuner

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anvisa till den kommunplats som överenskommit i det avtal som avses i 42 §

1) på framställning av Migrationsverket, en person som tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen, och

2) på framställning av en förläggning, en person som avses i 2 § 3 mom. och som befinner sig i en utsatt situation i den mening som avses i 6 § i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd och om identifiering av och stöd till offer för människohandel.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan dock på framställning av Migrationsverket eller en förläggning anvisa till en kommun en annan person som avses i 2 § 3 mom. än en person som avses i 1 mom. i denna paragraf. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan även anvisa en person som avses i 2 § 4 mom. till kommunen.

Innan anvisandet till en kommunplats ska närings-, trafik- och miljöcentralen överenskomma med kommunen om anvisande till kommunen. En kommun som inte hör till landskapet Åland ska samråda med välfärdsområdet innan anvisande till kommunen om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster. En kommun som hör till landskapet Åland ska samråda med landskapets hälso- och sjukvårdsmyndighet om personen har uppenbara behov av hälso- och sjukvårdstjänster.

Den person som avses i 2 § 3 mom. kan flytta från förläggningen till kommunen med eller utan att utnyttja förläggningens stödåtgärder om personen anser det vara ändamålsenligt.

Med avvikelse från 3 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen överenskomma med kommunen och välfärdsområdet om anvisande av ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. till en överenskommen kommunplats. Av grundad anledning kan närings-, trafik- och miljöcen-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

tralen, kommunen och välfärdsområdet även utan avtal enligt 42 § överenskomma om placering av ovan avsedda barn eller unga person till sådan familjevård som avses i 33 §.

44 §

Kommunens uppgifter som gäller mottagande av personer som anvisats till kommunplats

En annan kommun än en kommun som hör till landskapet Åland ansvarar för de uppgifter som gäller mottagandet av en person som hänvisats till kommunen, till den del det inte är fråga om social- och hälsovårdsuppgifter.

Till kommunens uppgifter hör att för den som anvisas till en kommunplats

- 1) ordna bostad, om inte annat föreskrivs i lag,
- 2) samordna åtgärderna för mottagandet och samarbeta med välfärdsområdet för samordnande av tjänsterna,
- 3) vägledning och rådgivning inklusive vägledning och rådgivning till andra myndigheters tjänster vid behov,
- 4) kommunens uppgifter som avses i 2 kap.

Avvikande från 2 mom. behöver kommunen inte ordna bostad åt ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. om välfärdsområdet har ordnat personens boende på det sätt som avses i 33 §.

5 kap

Integrationsfrämjande i kommunen

45 §

Planering, utveckling och uppföljning av integrationsfrämjandet i kommunen

Kommunen har det allmänna ansvaret och samordningsansvaret för planeringen, utvecklingen och uppföljningen av främjandet av integrationen av invandrare och integrationskunder på lokal nivå. Kommunen ska utveckla integrationsfrämjandet genom sektorsövergripande samarbete. Kommunen ska ombesörja samordningen av planeringen och utvecklingen av kommunens integrationsfrämjande med planeringen och utvecklingen av de tjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

Kommunen ska vid planeringen av integrationsfrämjandet ställa upp mål åtminstone för invandrarnas sysselsättning, utbildning, välfärd och hälsa, boende, delaktighet, likabehandling och jämlikhet, möjligheter att upprätthålla det egna språket och den egna kulturen samt för främjande av goda befolkningsrelationer samt fastställa åtgärder, ansvarsinstanser, samarbete och uppföljning som stöder målen. Kommunen ska inskriva ovanstående i ett separat åtgärdsprogram eller inkludera dem i ett annat kommunalt planeringsdokument med indikatorer. Kommunen ska minst vartannat år rapportera till närings-, trafik- och miljöcentralen om hur målen för integrationsfrämjande har uppnåtts och hur åtgärderna har genomförts. Rapporten ska även innehålla information om hur en lika tillgång till tjänster, tillräcklig finansieringsnivå och effektivitet har förverkligats.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Kommunen ska i sin planering beakta de nationella målen för främjande av integration, de nationella målen för främjande av sysselsättning för integrationskunders del och främjandet av kommunens livskraft. Kommunen ska beakta i sin planering av integrationsfrämjandet möjligheterna till samarbete med aktörer inom näringslivet samt med organisationer, föreningar och sammanslutningar.

Planeringen, utvecklingen och uppföljningen av integrationsfrämjandet i kommunerna ska beaktas när man utarbetar och följer upp den kommunstrategi som avses i 37 § i kommunallagen och den kommunala budget och ekonomiplan som avses i 110 § kommunallagen, den kommunala välfärdsberättelse och plan enligt 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) samt den plan om ordnande av arbetskraftsservice som avses i 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt när kommunen utarbetar och följer upp annan planering.

46 §

Ordnande av kommunala integrationsfrämjande tjänster

Kommunen svarar för att integrationsprogrammet ordnas inom ramen för tillgängliga anslag så att det till innehåll och omfattning är sådant som invandrarnas servicebehov i kommunen förutsätter. Kommunen svarar för att de tjänster som ingår i integrationsprogrammet och kommunens övriga integrationsfrämjande tjänster utgör en ändamålsenlig och vid behov en sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar integrationen.

Kommunen ska beakta sektorsövergripande samarbete i ordnandet och uppföljningen av tjänster som ingår i integrationsprogrammet.

Kommunen ska se till att dess tjänster även lämpar sig för invandrare. Kommunen ska se till att den egna personalens integrationsfrämjande kompetens utvecklas.

47 §

Samordning av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen ska vid behov i samarbete med välfärdsområdet, övrig myndighet och med i denna lag avsedd serviceproducent ombesörja samordningen av de integrationsfrämjande tjänsterna som avses i 12 § på så sätt att de integrationskunder, invandrare och invandrargrupper som behöver samordnade tjänster identifieras och de tjänster de behöver fastställs.

48 §

Kommunal samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande

Kommunen ska tillsätta en sektorsövergripande samarbetsgrupp på lokal nivå för att utveckla planeringen och genomförandet av invandringen och integrationsfrämjandet och för att främja goda befolkningsrelationer, om invandrarnas servicebehov i kommunen kräver det. Samarbetsgruppen kan bestå av förutom kommunen även välfärdsområdet, närings-, trafik- och miljöcentralen, en annan kommun i området, polisen, förläggningen eller flyktinglussen, någon annan myndighet, en organisation, förening eller sammanslutning, en företrädare för näringslivet samt en serviceproducent av integrationsåtgärder och -tjänster.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Samarbetsgruppen ska

- 1) stödja planeringen, utvecklingen och genomförandet av integrationsfrämjandet på lokal nivå,
- 2) stödja samordningen av integrationsfrämjandet med olika myndigheters övriga planering,
- 3) samordna mottagningen av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom.,
- 4) främja likabehandling och goda befolkningsrelationer på lokal nivå.

Samarbetsgruppen kan även ha andra uppgifter i anknytning till invandring och integrationsfrämjande.

6 kap

Integrationsfrämjande i välfärdsområdet

49 §

Beaktande av integrationsfrämjande i planeringen och utvecklingen av välfärdsområdets verksamhet

Välfärdsområdet ska i sin planering ställa upp mål som främjar invandrarnas välfärd, hälsa och delaktighet samt fastställa åtgärder och ansvariga aktörer som stöder målen. Välfärdsområdet ska i sin planering beakta behoven hos de invandrare som finns i välfärdsområdet liksom de nationella målen för integrationsfrämjandet.

Främjande av integrationen ska beaktas som en del av utvecklingen och uppföljningen av välfärdsområdets övriga verksamhet.

50 §

Välfärdsområdets integrationsfrämjande tjänster

Välfärdsområdet ska se till att dess tjänster även lämpar sig för invandrare. Välfärdsområdet ska se till att den egna personalens kompetens i integrationsfrämjandet utvecklas.

Välfärdsområdet svarar för följande uppgifter i anknytning till främjande av invandrares integration inom sitt verksamhetsområde

- 1) ordnande av social- och hälsovårdstjänster på det sätt som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovård,
- 2) att i samarbete med kommunen och invandraren utarbeta den sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 § ovan och den sektorsövergripande integrationsplan som avses i 17 § samt den uppföljning av den som avses i 22 §,
- 3) de uppgifter som avses i 33—34 § och som gäller ordnande av boende och stöd för ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.,
- 4) de uppgifter som avses i 35 § och som gäller företrädaren för en minderårig utan vårdnadshavare,
- 5) andra uppgifter än de som avses i 1—4 punkten och som bestäms särskilt för den i denna lag.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

7 kap

Statens integrationsfrämjande åtgärder

51 §

Riksomfattande planering, utveckling och styrning av integrationsfrämjandet

Arbets- och näringsministeriet svarar för

1) den nationella planeringen, utvecklingen och styrningen av den integrationsfrämjande politiken och för dess samordning med andra politikområden och med främjandet av goda befolkningsrelationer,

2) uppföljning och utvärdering av integrationshelheten samt den integrationsfrämjande politiken.

Arbets- och näringsministeriet styr närings-, trafik- och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret i deras uppgifter som hänför sig till främjandet av integration och goda befolkningsrelationer.

52 §

Statens program för integrationsfrämjande

Statsrådet beslutar om det nationella utvecklandet av integrationsfrämjandet genom att för fyra år åt gången utarbeta ett statligt program för integrationsfrämjande i vilket målen för integrationsfrämjandet anges. Arbets- och näringsministeriet svarar för beredningen av programmet. De ministerier som är centrala med avseende på utvecklingen av integrationsfrämjandet fastställer för sina respektive förvaltningsområden de mål och åtgärder för utvecklingen av integrationsfrämjandet som ska ingå i statens program för integrationsfrämjande och som ska beaktas som en del av verksamhets- och ekonomiplaneringen inom respektive förvaltningsområde.

Det nationella programmet för integrationsfrämjande ska beakta främjandet av lika och tillräcklig tillgång till integrationsfrämjande tjänster i kommunerna och välfärdsområdena samt de nationella mål för främjande av sysselsättningen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftservice och de nationella mål för vägledning till kommunerna som avses i 40 §.

Genomförandet av statens program för integrationsfrämjande finansieras inom ramen för statsbudgeten.

53 §

Uppföljning av tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen

Arbets- och näringsministeriet ska tillsammans med andra centrala ministerier övervaka förverkligandet av lika tillgång, tillräcklig nivå på finansieringen samt effektiviteten av kommunens integrationsfrämjande tjänster som avses i 2 kap.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

54 §

Samarbetsorgan mellan ministerierna

För att främja samarbetet kring och informationen om integrationsfrämjande mellan ministerierna samt samordna åtgärderna stöds arbets- och näringsministeriet av ett samarbetsorgan som består av representanter för de ministerier som är centrala med avseende på integrationsfrämjandet.

55 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för följande uppgifter i anknytning till främjandet av invandrarers integration och av goda befolkningsrelationer inom sitt verksamhetsområde

1) regional utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av integrations- och etableringsfrämjandet samt uppföljning av tillgången till, kvaliteten på och effektiviteten hos de tjänster som avses i 2 kap. och som kommunen tillhandahåller andra integrationskunder än sådana som är registrerade som arbetssökande,

2) stöd och råd angående integrationsfrämjande till kommunerna och välfärdsområdena,

3) utarbetande och genomförande av en regional strategi i enlighet med 41 § för anvisande av de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till kommunen samt övriga uppgifter rörande anvisande till kommunen som föreskrivs i 4 kap.,

4) avtal med välfärdsområdet om inrättande av familjegrupper för barn som avses i 2 § 6 mom.,

5) styrning och övervakning av familjegrupper för barn som avses i 2 § 6 mom., i samarbete med välfärdsområdet, regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och vid behov Migrationsverket,

6) vägledning och övervakning av verksamheten för de företrädare som avses i 35 §,

7) avtal med kommunen eller välfärdsområdet om de ersättningar som föreskrivs i 8 kap.,

8) främjande av goda befolkningsrelationer samt dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper,

9) övriga uppgifter än de som avses i 1—8 punkten och som bestäms särskilt för den i denna lag.

Dessutom kan närings-, trafik- och miljöcentralen fungera som statsbidragsmyndighet i uppgifter enligt 9 och 11 § i statsunderstödslagen (688/2001) i uppgifter förknippade med integrationsfrämjande.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska samarbeta med regionförvaltningsverket inom sitt verksamhetsområde vid skötseln av sina uppgifter enligt denna lag.

56 §

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter

Utveckling och förvaltningscentret ansvarar för följande uppgifter i anknytning till främjandet av integration och etablering av invandrare

Betänkande FvUB 45/2022 rd

1) följa upp och utvärdera effektiviteten och funktionaliteten i integrationsfrämjandet samt producera information om det,

2) nationellt stöd för utveckling av kompetens och tjänster för att främja integration samt för samordning av tjänster, juridisk rådgivning i anknytning till genomförandet av denna lag samt annat stöd för kommuner och andra integrationsfrämjande aktörer i främjandet av integration och etablering på nationell nivå,

3) de uppgifter i anknytning till behandling av ersättningsansökningar och betalning som avses i 8 kap., och

4) uppgifter i anknytning till registerföring i informationssystem enligt 9 kap.

Dessutom kan utvecklings- och förvaltningscentret fungera som statsbidragsmyndighet beträffande integrationsfrämjande i en sådan uppgift som avses i 12 § i statsunderstödslagen.

57 §

Regionförvaltningsverkets och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens uppgifter

Regionförvaltningsverket svarar i ärenden som hör till dess verksamhetsområde för planeringen och styrningen av samt tillsynen över åtgärder och tjänster som främjar och stöder invandrades integration och sörjer för att invandrarnas behov beaktas vid planeringen och anordnandet av andra åtgärder och tjänster som hör till regionförvaltningsverkets verksamhetsområde.

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården styr och övervakar verksamheten i sådana familjegrupp- och familjevårdsområden som avses i 33 § tillsammans med välfärdsområdet och närings-, trafik- och miljöcentralen. På tillsynen av socialvårdstjänster tillämpas 42—49 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Regionförvaltningsverket ska samarbeta med närings-, trafik- och miljöcentralen inom sitt verksamhetsområde vid skötseln av sina uppgifter enligt denna lag.

58 §

Regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan tillsätta en regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande. Samarbetsgruppen har till uppgift att stödja närings-, trafik- och miljöcentralen i utförandet av de uppgifter som avses i 55 §. Samarbetsgruppen kan även ha andra uppgifter i anknytning till invandring och integrationsfrämjande. I samarbetsgruppen kan ingå regionens kommuner, välfärdsområden, polisen, förläggningar och flyktingslussar, andra myndigheter, företrädare för näringslivet samt organisationer, föreningar, sammanslutningar och serviceproducenter av integrationsåtgärder och -tjänster.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

8 kap

Ersättning för kostnader

59 §

Statens ersättning till kommunen och välfärdsområdet

Utvecklings- och förvaltningscentralen ska inom ramen för statsbudgeten ersätta kommunen och välfärdsområdet för kostnaderna för tillhandahållandet av de tjänster som avses i denna lag i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. För en kommun som inte hör till landskapet Åland är förutsättningen för ersättning att ett integrationsprogram utarbetats i kommunen. För en kommun inom landskapet Åland är förutsättningen för ersättning att kommunen har utarbetat ett sådant program för integrationsfrämjande som avses i 26 § i landskapslagen om främjande av integration (Ålands författningssamling 2012:74). Dessutom kräver ersättningen att kommunen har ingått ett avtal enligt 42 § med närings-, trafik- och miljöcentralen.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen enligt lagen om hemkommun registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen eller erhållande av välfärdsområdets tjänster är grunden för att ersättning betalas.

Om den person, vars boende i kommunen eller erhållande av välfärdsområdets tjänster är grunden för att ersättning betalas, inte har uppehållstillstånd när han eller hon kommer till landet och sedan uppehållstillstånd beviljats inte kan få en hemkommun enligt 4 § i lagen om hemkommun, betalas ersättning från det att personen beviljades det första uppehållstillståndet. När det gäller en person som har beviljats uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen betalas ersättningen dock först när den första hemkommunen har registrerats i befolkningsdatasystemet.

Tidpunkten som avses i 2 eller 3 mom. tillämpas inte på det som föreskrivs i 60, 63, 64 och 67 §. När offret för människohandel är finsk medborgare betalas den ersättning som avses i 68 § från den tidpunkt då offret omfattas av det hjälpsystem som avses i 3 § 8 punkten i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd samt om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

60 §

Statsandel

Kommunen beviljas statsandel enligt bestämmelserna i lagen om statsandel för kommunal bas-service (618/2021) för ordnande av följande tjänster och skötseln av följande uppgifter:

- 1) vägledning och rådgivning enligt 10 §,
- 2) när det gäller en annan person än en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. eller en arbetssökande, utarbetandet av den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § eller den sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 §, utarbetandet av en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan samt revideringen av den plan som avses i 22 §,
- 3) för ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § för en annan person än den som avses i 2 § 3 och 4 mom.,
- 4) Sektorsövergripande samarbete för integration.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

61 §

Kalkylerad ersättning till kommunen

En kommun som inte hör till landskapet Åland ska få en kalkylerad ersättning av statens medel för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för att bedöma deras kompetens och behov av integrationstjänster, för att utarbeta en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för att ordna flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster.

En kommun som hör till landskapet Åland ska av statens medel erhålla kalkylerad ersättning för att ta emot de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för att ordna de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Ersättning betalas för tre år räknat från den tidpunkt som avses i 59 §. I fråga om en person som har tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen betalas kalkylerad ersättning dock för fyra år.

Med avvikelse från 3 mom. ska den kalkylerade ersättningen för ett barn som avses i 2 § 5 betalas ut fram till utgången av den ersättningsperiod som avses i moment 3 för barnets förälder som avses i 2 § 3 eller 4.

Närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §

Kalkylerad ersättning till välfärdsområdet och Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet

I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. betalas till välfärdsområdet av statens medel en kalkylerad ersättning för deltagande i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och för deltagande i utarbetandet av den sektorsövergripande integrationsplanen samt för ordnandet av andra integrationsfrämjande tjänster och tolkning.

Till Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet betalas av statens medel en kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Ersättning betalas för tre år räknat från den tidpunkt som avses i 59 §. För en person som tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen betalas den kalkylerade ersättningen dock för fyra år från den dag som avses i 59 §.

Med avvikelse från 3 mom. ska den kalkylerade ersättningen för ett barn som avses i 2 § 5 betalas ut fram till utgången av den ersättningsperiod då den förälder som avses i 2 § 3 eller 4 får ersättning.

Närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

63 §

Ersättning för utkomststöd

Välfärdsområdet ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av kompletterande utkomststöd enligt 7 c § eller förebyggande utkomststöd enligt 8 § i lagen om utkomststöd till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

En kommun som hör till landskapet Åland ersätts för kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt landskapslagen om tillämpning av lagen om utkomststöd i landskapet Åland (Ålands författningssamling 66:1998) till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

Vad som föreskrivs i 59 § 2 och 3 mom. samt ovan i 1 mom. om ersättning av kostnader till välfärdsområdet gäller också Folkpensionsanstalten beträffande det grundläggande utkomststöd som den betalar, som avses i 7 § i lagen om utkomststöd. Bestämmelser om ersättning till Folkpensionsanstalten för kostnader för grundläggande utkomststöd enligt denna lag finns i 27 b § i lagen om utkomststöd.

64 §

Ersättning för beredskap att ta emot personer

Kommunen kan få ersättning för nödvändiga kostnader, som orsakats av förberedelserna för mottagandet av en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och som på det sätt som avses i 43 § har anvisats till kommunen, under högst fyra månader före personens ankomst till Finland eller flyttning till kommunen. Av grundad anledning kan kostnaderna ersättas för högst åtta månader.

En förutsättning för betalning av ersättning till kommunen är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om detta.

65 §

Statens ersättning för specialkostnader

Av statens medel ersätts

1) i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till välfärdsområdet och Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet betydande kostnader för att tillhandahålla långvarig hälso- och sjukvård för en person med funktionshinder eller sjukdom, om personen varit i behov av vård eller behandling när han eller hon anlänt till Finland,

2) i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till välfärdsområdet och kommuner i landskapet Åland betydande kostnader för att tillhandahålla långvarig socialvård för en person med funktionshinder eller sjukdom, om personen varit i behov av vård eller behandling när han eller hon anlänt till Finland,

3) av särskilda skäl även andra betydande social- och hälsovårdskostnader än de som avses i 1 och 2 mom. som orsakats välfärdsområdet, Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet eller en kommun som hör till landskapet Åland.

I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. ska av statens medel en kommun som inte hör till landskapet Åland ersättas för kostnaderna för det särskilda stöd som avses i 15 a § 3 mom. i la-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

gen om småbarnspedagogik (540/2018) eller 17 § i lagen om grundläggande utbildning, om inte kostnaderna ersätts enligt någon annan lag. I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. ska av statens medel en kommun som hör till landskapet Åland ersättas för kostnaderna för det särskilda stöd som avses i del II 41 § eller del III 19 § i landskapslagen om barnomsorg och grundläggande utbildning (Ålands författningssamling 32:2020), om inte kostnaderna ersätts enligt någon annan lag.

En kommun som hör till landskapet Åland ska av statens medel få en kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen och utbetalningen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förutsättning för betalning av ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om detta.

De kostnader som avses i 1 och 2 mom. ersätts för högst tio år från och med den tid som avses i 59 § 2 eller 3 mom.

66 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunerna som hör till landskapet Åland och välfärdsområdet ersätts för kostnaderna för stödande av återflyttning som avses i 98 §.

67 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i kriget

Närings-, trafik- och miljöcentralen samt välfärdsområdet kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945 samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som personen som avses i 1 mom. är bosatt i Finland.

68 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

Kommunen och välfärdsområdet ska ersättas för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel, eller av en tjänsteman som denne har förordnat, om huruvida det är möjligt att de kostnader för vilka ersättning söks kan härröra från ordnandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

69 §

Ersättning för ordnande av boende eller stöd för minderåriga barn eller unga personer som anlänt utan vårdnadshavare

Välfärdsområdet ska ersättas för kostnaderna för de tjänster som avses i 33 och 34 § som tillhandahålls ett barn eller en ung person som anlänt som minderårig och utan vårdnadshavare

En kommun som hör till landskapet Åland ska ersättas för kostnader som motsvarar de kostnader som avses i 1 mom. och som orsakas av tjänster som tillhandahålls ett ensamkommande barn eller en ung person.

Kostnaderna ersätts till dess personen fyller 25 år.

En förutsättning för betalning av ersättning till kommunen är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om detta.

70 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen, välfärdsområdet eller Ålands hälso- och sjukvårdsstyrelse ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan riktad till utvecklings- och förvaltningscentret senast inom två år från utgången av det kalenderår under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Utan särskild ansökan kan den kalkylerade ersättning som avses i 61 § betalas till kommunen och den kalkylerade ersättning som avses i 62 § betalas till välfärdsområdet eller Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet.

71 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen, välfärdsområdet eller Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentrets beslut att återbetala den ersättning som felaktigt betalats till kommunen, välfärdsområdet eller hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ska fattas senast det femte kalenderåret efter utgången av det år för vilket ersättningen betalades.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

9 kap

Behandling av personuppgifter och riksomfattande informationssystemtjänster

72 §

Användningsändamål för kunduppgifter

Uppgifter om invandrare och integrationskunder får behandlas

- 1) ordnande och produktion av de tjänster och uppgifter som avses i denna lag,
- 2) tillsyn, utveckling, uppföljning, utvärdering, prognostisering och styrning av de uppgifter som avses i punkt 1, och
- 3) statistikföring och kompetensledning av de uppgifter som avses i punkt 1.

Bestämmelser om användningsändamålen för de kunduppgifter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och de uppgifter som behandlas finns i 13 kap. i nämnda lag.

73 §

Uppgifter som behandlas

Följande uppgifter om invandrare och integrationskunder får behandlas:

- 1) personbeteckning,
- 2) namn och kontaktuppgifter,
- 3) uppgifter som gäller ansökan och beslut om uppehållstillstånd,
- 4) uppgifter som gäller kontaktspråk, behov av att ordna tolk samt andra uppgifter som gäller ärendehantering,
- 5) uppgifter om utbildning, arbetshistoria och yrkeskompetens samt övriga uppgifter som används som grund för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster eller sektorsövergripande bedömning av kompetens eller behovet av integrationstjänster,
- 6) information om bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster eller sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, serviceinnehållet i och varaktigheten av integrationsplanen eller den sektorsövergripande integrationsplanen och andra planer samt information om genomförandet av planerna,
- 7) uppgifter om integrationsfrämjande tjänster och sluttestning av språkkunskaper samt fortsatt vägledning till andra tjänster,
- 8) sådana uppgifter och bedömningar som gäller hälsotillståndet samt arbets- och funktionsförmågan som har inverkan på personens integration och som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster för honom eller henne,
- 9) information om anvisande till en kommun som avses i 43 §, och
- 10) information om de ersättningar som avses i kapitel 8.

Om personuppgiften som behandlas har erhållits på något annat sätt än av den registrerade själv ska det antecknas i personens uppgifter varifrån uppgiften har erhållits och vem som har antecknat uppgiften.

Den registrerade har inte rätt att begränsa behandlingen av de uppgifter som avses i 1 mom. i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd av

Betänkande FvUB 45/2022 rd

fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*).

74 §

Riksomfattande informationssystemtjänster för integrationsfrämjande

Utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för utveckling och underhåll av det riksomfattande informationslagret och kundinformationssystemhelheten för främjande av integration, i enlighet med vad som närmare anges i detta kapitel.

Utvecklingen av de riksomfattande informationssystemtjänsterna för integrationsfrämjande genomförs i samarbete mellan utvecklings- och förvaltningscentret och de kommuner som använder de riksomfattande informationssystemtjänsterna. Kommunen är skyldig att använda det riksomfattande informationslagret och kundinformationssystemhelheten i genomförandet av integrationsfrämjandet.

75 §

*Kommunens tilläggsdel till **den riksomfattande kundinformationssystemhelheten** för integration*

Kommunen kan skaffa tilläggsdelar som kompletterar den riksomfattande kundinformationssystemhelheten som avses i 74 § 2 mom. När kommunen använder en tilläggsdel till **den riksomfattande kundinformationssystemhelheten** ansvarar kommunen för den tilläggsdel som den använder.

Tilläggsdelarna måste vara kompatibla med kundinformationssystemhelheten. Utvecklings- och förvaltningscentret fastställer de tekniska krav och säkerhetskrav som en tilläggsdel måste uppfylla för att få ingå i kundinformationssystemhelheten.

Bestämmelser om administration av användarrättigheter för informationssystem finns i 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Då en användarrättighet till kommunens system enligt 1 mom. gäller den information som avses i 73 § ska kommunen vid beviljandet av användarrättigheter dessutom iaktta bestämmelserna i 79 § 2 och 3 mom.

76 §

Uppgifter som sparas i det riksomfattande informationslagret

Kommunen samt utvecklings- och förvaltningscentret är skyldiga att i det riksomfattande informationslagret föra in de uppgifter som behövs för genomförandet av de uppgifter som avses i 72 § 1 mom. Kommunen ska registrera de uppgifter som avses i 73 § 1 mom. för varje integrationkund och invandrare för vilken en sådan bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § eller en sådan sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 § genomförs eller en sådan planöversyn som avses i 22 §, inklusive den arbetssökande.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

I den situation som avses i 22 § 3 mom. är ett välfärdsområde, då det granskar en sektorsövergripande integrationsplan med en invandrare, skyldigt att i det riksomfattande informationslagret registrera de uppgifter som är nödvändiga för att utföra de uppgifter som avses i 72 § 1 mom.

Genom en förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om de uppgifter som ska föras in i det riksomfattande informationslagret.

77 §

Radering ~~och arkivering~~ av uppgifter som införts i det riksomfattande informationslagret

Utvecklings- och förvaltningscentret ska radera alla uppgifter om kunden eller serviceproducenten ur det riksomfattande informationslagret när fyra år har förflutit från den dag då kundrelationen eller avtalsförhållandet upphört. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för skötseln av en uppgift som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

78 §

Personuppgiftsansvariga för det riksomfattande informationslagret för integrationsfrämjande

Utvecklings- och förvaltningscentret samt kommunerna är gemensamt personuppgiftsansvariga för det riksomfattande informationslager som avses i 74 §.

Utvecklings- och förvaltningscentret har följande ansvar för det riksomfattande informationslagret på grundval av den allmänna dataskyddsförordningen:

- 1) den personuppgiftsansvariges skyldigheter som avses i artikel 12.1 och 12.2,
- 2) det inbyggda dataskyddet och dataskyddet som standard enligt artikel 25,
- 2) säkerheten i samband med behandlingen enligt artikel 32,
- 3) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35,
- 4) det förhandsråd som avses i artikel 36 och andra sådana skyldigheter för den personuppgiftsansvarige som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen och som gäller datasäkerheten hos det informationssystem som används.

Kommunen ansvarar för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen utöver de skyldigheter som avses i 2 mom. Varje kommun ansvarar för den personuppgiftsansvariges uppgifter i förhållande till sina kunder. Utvecklings- och förvaltningscentret samt kommunen ansvarar för att uppgifter om deras kunder lämnas ut från det riksomfattande informationslagret trots sekretessbestämmelserna till de aktörer som enligt lag har rätt att få uppgifter om integrationskunder.

79 §

Användarrättigheter till det kundinformationssystem som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna

Utöver vad som föreskrivs i 16 och 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) om kontroll av användarrättigheter och insamling av logginformation, ska bestämmelserna i detta kapitel tillämpas.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Användningen av det kundinformationssystem som hör till den riksomfattande kundinformationssystemhelheten förutsätter personliga användarrättigheter. Användarrättigheterna ska till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter och sin varaktighet begränsas enligt vad som är nödvändigt för att en person ska kunna sköta sina arbetsuppgifter. Den som har beviljats användarrättigheter får behandla endast sådana uppgifter som avses i 73 § som är nödvändiga för skötseln av hans eller hennes arbetsuppgifter och behandla dem endast på ett för skötseln av arbetsuppgifterna nödvändigt sätt.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska utan dröjsmål meddela kommunen om avvikelser i logginformationen rörande användarrättigheterna som den observerar. Kommunen ska utan dröjsmål reda ut vad de observerade avvikelserna beror på och vidta de åtgärder som behövs om avvikelserna är en följd av missbruk av användarrättigheter.

80 §

Beviljande av användarrättigheter till det kundinformationssystem som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna

Kommunen beviljar användarrättigheter till de riksomfattande informationssystemtjänsterna för sina anställda samt för personer som är anställda av en utomstående aktör beträffande tjänst som den anskaffar. Kommunen beviljar användarrättigheter för personer som är anställda av välfärdsområdet och som deltar i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 15 § eller i utarbetandet av en sektorsövergripande integrationsplan enligt 17 § eller dess revidering som avses i 22 §. Utvecklings- och förvaltningscentret beviljar användarrättigheter för sina anställda eller för personer som är anställda vid arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen. Dessutom beviljar utvecklings- och förvaltningscentret användarrättigheter för personer som är anställda av en utomstående aktör när det gäller ett uppdrag eller service som anskaffas av utvecklings- och förvaltningscentret eller av arbets- och näringsministeriet.

Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd vid någon av de i 1 mom. nämnda myndigheterna och som sköter

- 1) uppgifter enligt denna lag,
- 2) sådana tillsyns-, utvecklings-, uppföljnings-, statistikförings-, prognostiserings- eller styruppgifter som anknyter sig till de tjänster, stöd eller kundprocesser som avses i punkt 1, eller
- 3) uppgifter för personuppgiftsansvariga eller uppgifter som anknyter till administration av användarrättigheter eller insamling av logginformation.

Användarrättigheter kan dessutom beviljas till en person som

1) på uppdrag av arbets- och näringsministeriet eller utvecklings- och förvaltningscentret, är anställd av ett organ som utför en separat bedömning, granskning eller undersökning och utför en bedömning, granskning eller undersökning,

2) på uppdrag av utvecklings- och förvaltningscentret, är anställd av ett organ som utför utvecklings- eller serviceuppgifter för informationssystemtjänster som avses i 74 § och som utför sådana utvecklings- eller serviceuppgifter, eller

3) är anställd av en producent av integrationsfrämjande tjänster och sköter uppgifter som gäller integrationsfrämjande.

Utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för det tekniska öppnandet av användarrättigheterna på grundval av en anmälan från den beviljande myndigheten.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

81 §

Ändring och upphävande av användarrättigheter som beviljats till det kundinformationssystem som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna

Den beviljande myndigheten måste återkalla användarrätten om

- 1) förutsättningarna enligt 80 § för beviljande av användarrättigheter inte längre uppfylls, eller
- 2) det är nödvändigt att upphäva användarrättigheterna av något annat vägande skäl som hänför sig till skyddet av personuppgifter eller kundinformationssystemets informationssäkerhet än de som avses i 1 mom.

Den myndighet som har beviljat användarrättigheten kan upphäva rättigheten om de uppgifter som avses i 73 § har behandlats i strid med 79 § 3 mom., den allmänna dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen.

Den myndighet som har beviljat användarrättigheten måste ändra användarrättigheten om den beviljade användarrättigheten inte längre till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter eller sin varaktighet motsvarar det syfte för vilket rättigheten har beviljats.

Den myndighet som har beviljat en användarrättighet måste utan dröjsmål anmäla till utvecklings- och förvaltningscentret om upphävande eller ändring av användarrättigheten. Den utomstående aktör som avses i 80 § 3 mom. måste utan dröjsmål anmäla om grunderna för upphävande eller ändring av en användarrättighet till den myndighet som har beviljat den anställde användarrättigheten. Utvecklings- och förvaltningscentret svarar för det tekniska upphävandet eller ändrandet av användarrättigheten på grundval av anmälan av den myndighet som beviljat dem.

82 §

Rätt att få uppgifter för den riksomfattande planeringen av anvisande till kommuner

Arbets- och näringsministeriet har rätt att av Migrationsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändig information om till kommunen anvisade personer enligt 2 § 3 och 4 mom. för utförandet av uppgifterna enligt 40 §.

83 §

Rätt att regionalt få uppgifter för anvisande till kommuner

Migrationsverket eller förläggningen ska avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna förse närings-, trafik- och miljöcentralen med de uppgifter som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i 43 § och som gäller de personer som avses i 2 § 3 mom. och vars anvisande till kommunen föreslagits av Migrationsverket eller förläggningen.

En kommun som inte hör till landskapet Åland och ett välfärdsområde samt en kommun som hör till landskapet Åland och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av varandra, av Migrationsverket, förläggningen och flyktingslussen samt närings-, trafik- och miljöcentralen avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för att de uppgifter som avses i 42—44 § ska kunna fullgöras i fråga om de i 2 § mom. 3 och 4 mom. avsedda personer som har anvisats till kommunen.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

84 §

Rätt att få information för att nå ut till personer som ska omfattas av tjänster i enlighet med integrationsprogrammet

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna från Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få de uppgifter som behövs för att göra den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § i fråga om den person som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna från Folkpensionsanstalten, Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få för utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § nödvändig information om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som får stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privatvård av barn.

Folkpensionsanstalten ska avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna för genomförandet av en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 15 § lämna nödvändig information till kommunen om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd annat än tillfälligt.

Migrationsverket ska avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna genomförandet av en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 15 § lämna nödvändig information till kommunen om en i 2 § 3 eller 4 mom. avsedd person eller ett offer för människohandel.

85 §

Rätt till information mellan kommuner

Om en kommun får kännedom om att en integrationskund med en giltig integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan flyttar till en annan kommuns område, ska kommunen med kundens samtycke kontakta den kommun som ansvarar för att ordna de tjänster som avses i 2 kap. i denna lag för integrationskunden.

86 §

Rätt att få information för tillhandahållande av kommunala integrationsfrämjande tjänster

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändig information av Migrationsverket, förläggningen och flyktinglussen eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om en invandrare som avses i 14 § och den integrationsplan som avses i 16 § i fråga om en invandrare för vilken den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 § ska utarbetas.

Kommunen och välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket, förläggningen, flyktinglussen eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få nödvändig information för utarbetandet av en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 §, en sektorsövergripande integrationsplan enligt 17 § och en integrationsplan för familjer enligt 21

Betänkande FvUB 45/2022 rd

§ om en invandrare för vilken en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 15 § ska utarbetas.

Kommunen och välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra, av invandrarens tidigare hemkommun, av närings-, trafik- och miljöcentralen, av den serviceproducent som avses i denna lag och av den företrädare för en minderårig som avses i 35 § avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för de uppgifter som avses i 20 och 22 § i fråga om ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, av en annan kommun eller Arbetskraftsmyndighet och av den serviceproducent som avses i denna lag, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att kontrollera den integrationsplan eller sektorsövergripande integrationsplan såsom avses i 22 § i fråga om en invandrare för vilken en integrationsplan eller sektorsövergripande integrationsplan har upprättats och som uppfyller det villkor som avses i 20 § 3 eller 4 mom.

87 §

Rätt till information för organiseringen av tjänster för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga och utan vårdnadshavare

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av kommunen, Migrationsverket, flyktingförläggningen och den företrädare som avses i 35 § få de uppgifter som behövs för att utföra de uppgifter som avses i 33-35 och 38 § i fråga om ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet och den företrädare som avses i 35 § få de uppgifter som behövs för att fullgöra de uppgifter som avses i 34 § i fråga om ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.

88 §

Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas rätt till information

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna för skötseln av en uppgift som avses i 84 § 3 mom. av kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten få sådan information som är nödvändig om utarbetandet av en integrationsplan enligt 16 § eller en sektorsövergripande integrationsplan enligt 17 § för en invandrare ~~sa~~mt om upphörandet av planen i fråga om ~~invandraren fortsätter de frivilliga studierna efter att den maximala varaktigheten för integrationsplanen har upphört i enlighet med 31 §, för att Folkpensionsanstalten ska kunna beakta den förändrade situationen när arbetslöshetsförmån och kostnadsersättning betalas till invandraren.~~

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna för tillämpningen av begränsningen av betalning av kostnadsersättning enligt 31 § 2 mom. av kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten få sådan information som är nödvändig om upphörandet av en integrationsplan enligt 16 § eller en sektorsövergripande integrationsplan enligt 17 § för en invandrare, om invandraren fortsätter de frivilliga studierna efter att den maximala varaktigheten för integrationsplanen har upphört i enlighet med 31 §. (Nytt 2 mom.)

Betänkande FvUB 45/2022 rd

89 §

Rätt till information för behandling av kalkylerad ersättning

Arbets- och näringsministeriet och utvecklings- och förvaltningscentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att utföra de uppgifter som avses i 61 och 62 § om en person som avses i 2 § 3 eller mom. från Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att utreda den ersättning som avses i 61 § i fråga om den person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. av Migrationsverket och av Myndigheten för digitalisering- och befolkningsdata.

Välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering- och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för granskning av den ersättning som avses i 62 § och som gäller en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

90 §

Rätt till information för ansökan om och behandling av andra ersättningar

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att från Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för behandlingen av de ansökningar om ersättning som avses i 63—65, 68 och 69 § och som gäller en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom., ett offer för människohandel eller ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, kommunen och välfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter för att fatta det beslut som avses i 64, 65 och 69 § och som gäller en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. eller ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att av Migrationsverket och förläggningen få de uppgifter om offret för människohandel som behövs för att utföra de uppgifter som avses i 68 §.

Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om de ersättningar som avses i 63 och 65 § och det beslut som avses i 65 § i fråga om en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Välfärdsområdet och kommunen har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om den ersättning som avses i 68 § och som gäller offer för människohandel. Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om den ersättning och det beslut som avses i 69 § och som gäller ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.

Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om den ersättning och det beslut som avses i 65 § i fråga om en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Kommunen har rätt att av Migrationsverket och av Myndigheten för digitalisering- och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om de ersättningar som avses i 64 § i fråga om en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

Kommunen har rätt att av välfärdsområdet, Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om den ersättning som avses i 65 § 2 mom. och det beslut som avses i 65 § 4 mom. och som gäller en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

En kommun som hör till landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för att ansöka om de ersättningar som avses i 65 § 4 mom. i fråga om den invandrare som är föremål för ersättningen.

91 §

Rätt att få information för styrnings- och övervakningsuppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av en kommun, ett välfärdsområde, regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag få de uppgifter som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 1, 5 och 6 punkten.

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra, av en kommun, ett välfärdsområde, närings-, trafik- och miljöcentralen, den företrädare som avses i 35 § och den serviceproducent som avses i denna lag få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 57 §.

92 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas övrig rätt till information

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för utförandet av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 1 och 2 punkten från kommunen, **arbetskraftsmyndigheten**, välfärdsområdet, den företrädare som avses i 35 § och den serviceproducent som avses i denna lag.

93 §

Rätt till information för en företrädare för en minderårig

Den företrädare som avses i 35 § har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, välfärdsområdet, förläggningen, flyktinglussen, kommunen, Folkpensionsanstalten, familjegruppshemmet och den serviceproducent som avses i denna lag få de uppgifter som behövs för utförandet av de uppgifter som avses i 37 §.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

94 §

Serviceproducentens rätt till information för produktion av integrationsfrämjande tjänster

En offentlig eller privat läroanstalt eller annan serviceproducent, som tillhandahåller de tjänster som avses i 2 kap. och till vilken integrationskunden hänvisas i enlighet med integrationsplanen, har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få följande uppgifter av kommunen och de tidigare serviceproducenterna för att utföra de uppgifter som avses i 2 kapitel

- 1) namn,
- 2) födelsedatum och -plats,
- 3) personbeteckning,
- 4) modersmål,
- 5) kontaktspråk,
- 6) medborgarskap eller avsaknad av medborgarskap och nationalitet,
- 7) hem- och bostadsort,
- 8) kontaktuppgifter,
- 9) tjänstemannens namn,
- 10) datum för utarbetande av integrationsplanen och dess giltighet,
- 11) antecknad utbildningsrekommendation och övrig kartläggning i anknytning till utbildning som framkommit vid bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster,
- 12) resultatet från testningen av utgångsnivån på språkkunskaperna,
- 13) tidigare avlagd utbildning eller examen,
- 14) tidigare yrke eller arbetserfarenhet,
- 15) kundens målyrke,
- 16) en studieplan över eventuell tidigare integrationsfrämjande utbildning eller studier samt en bedömning av dess genomförande,
- 17) åtgärder och mål för fortsättningen som avtalats i eventuell tidigare integrationsfrämjande utbildning eller studier, och
- 18) övrig nödvändig information med avseende på undervisningen eller deltagandet i tjänsten.

10 kap

Särskilda bestämmelser

95 §

Sökande av ändring

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras. Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen. (Nytt 1 mom.)

På ändringsansökan till förvaltningsdomstol tillämpas bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte annat anges någon annanstans i lag. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns i 16 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

~~Bestämmelser om sökande av ändring i beslut enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns i 16 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut om arbetslöshetsförmån finns i 12 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut om utkomststöd finns i 6 kap. i socialvårdslagen.~~

~~Omprövning av kommunens beslut att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier får inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras.~~

I den integrationsplan som avses i 16 §, den sektorsövergripande integrationsplan som avses i 17 § eller i den revidering av den som avses i 22 § får **omprövning inte särskilt begäras och ändring får** inte sökas genom besvär. ~~I närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt 43 § angående anvisande till kommunplats får ändring inte sökas genom besvär.~~ Bestämmelser om sökande av ändring i Folkpensionsanstaltens eller en arbetslöshetskassas beslut om arbetslöshetsförmån finns i 12 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Bestämmelser om sökande av ändring i Folkpensionsanstaltens beslut om utkomststöd finns i 24 § i lagen om utkomststöd.

Omprövning av kommunens beslut att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier får inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras. (Nytt 4 mom.)

I närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt 43 § angående anvisande till kommunplats får ändring inte sökas genom besvär. (Nytt 5 mom.)

96 § (Ny)

Tjänsteansvar

På en person som inte är anställd hos en myndighet och som sköter sådana uppgifter som gäller vägledning och rådgivning enligt 10 §, sakkunnigbedömningar som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, sakkunnigbedömningar som ingår i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 15 §, ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 §, ordnande av integrationsutbildning enligt 27 § samt uppgifter inom familjegrupphemsverksamhet enligt 33 §, tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

97 §

Försäkringskydd

Kommunen ska se till att deltagarna i de integrationstjänster enligt kommunens integrationsprogram som avses i 13 § är försäkrade med den försäkring som avses i 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) samt med en gruppansvarsförsäkring. Med avvikelse från 58 och 59 § i nämnda lag ska dagpenningen vara 1/360 av årsarbetsinkomsten.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

98 §

Stödjande av återflyttning

Välfärdsområdet kan på ansökan till en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. eller till ett offer för människohandel som frivilligt i annat än tillfälligt syfte återvänder till sitt hem- eller utrese-land betala ersättning för skäligen rese- och flyttkostnader. Dessutom kan välfärdsområdet betala ett återflyttningsbidrag som motsvarar beloppet av utkomststödets grunddel till en person under högst två månader och till en familj under högst fyra månader.

Ersättning för rese- och flyttkostnader samt återflyttningsbidrag beviljas på ansökan av det välfärdsområde inom vars område den i 1 mom. avsedda personen är bosatt.

Ersättningar för rese- och flyttkostnader samt återflyttningsbidrag får återkrävas av det välfärdsområde som beviljat dem om det visar sig att ersättningen eller bidraget har betalats på felaktiga grunder eller utan grund.

99 §

Ersättning för kostnader för inresa i landet

Migrationsverket ersätter kostnaderna för inresa i landet för en person som tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen och dennes familjemedlemmar.

Migrationsverket kan i enskilda fall besluta att på ansökan ersätta kostnaderna för inresa i landet för familjemedlemmarna till någon annan person som får internationellt skydd än en sådan som avses i 1 mom., om det vore oskäligt att inte ersätta kostnaderna med beaktande av en svår skada eller allvarlig sjukdom hos den som får internationellt skydd eller hans eller hennes familjemedlem eller något annat därmed jämförbart exceptionellt vägande skäl.

100 §

Tillämpning av lagen på Helsingfors stad

Det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområde tillämpas även på Helsingfors stad.

11 kap

Ikraftträdande

101 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Genom denna lag upphävs lagen om främjande av integration (1386/2010).

Betänkande FvUB 45/2022 rd

102 §

Övergångsbestämmelser

Kommunen ska söka ersättningar som beviljas med stöd av 48 § i den lag om främjande av integration som upphävts genom denna lag senast den 31 december 2026. Kommunen och välfärdsområdet ska söka ersättningar som beviljas med stöd av 50 § i den lag om främjande av integration som upphävts genom denna lag senast den 31 december 2026.

De bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på den maximala varaktigheten för en integrationsplan som har utarbetats före ikraftträdandet av denna lag samt till övriga delar på integrationsplanen tills den har setts över i enlighet med 22 § i denna lag.

Kommunen ska införa det riksomfattande kundinformationssystem för integration som avses i 74 § inom två år från ikraftträdandet av denna lag.

Från och med den 1 januari 2027 ska kommunen, välfärdsområdet samt utvecklings- och förvaltningscentret föra in de uppgifter som avses i 76 § i informationslager för integrationsfrämjande.

När ändring söks i beslut som fattats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 36 § 5 mom. sådant det lyder i lag /, och
fogas till 14 § 1 mom., sådant det lyder i lag 790/2022, en ny 8 a-punkt och till lagen en ny 22 a §, som följer:

14 §

Socialservice som möter stödbehoven

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska följande ordnas med det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

8 a) familjegrupphemsverksamhet,

Betänkande FvUB 45/2022 rd

22 a §

Familjegrupphem

Med familjegrupphem avses en serviceenhet med heldygnsomsorg inom socialvården där ett barn som avses i 2 § 6 mom. i lagen om främjande av integration (/) får omvårdnad, omsorg och fostran på det sätt som avses i 33 § i nämnda lag. I familjegrupphemets verksamhet ska iakttas vad som föreskrivs i 1 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Barnets omvårdnad, omsorg och fostran ska ordnas och barnet ska behandlas på så sätt att hans eller hennes privatliv respekteras.

I familjegrupphemets verksamhet ska man se till att

- 1) det finns tillräckliga och ändamålsenliga lokaler och tillräcklig och ändamålsenlig utrustning för verksamheten,
- 2) minst sju anställda är sysselsatta med vård-, omsorgs- och fostransuppgifter, dock om det finns flera serviceenheter i samma byggnad, ska varje enhet ha minst sex anställda som är sysselsatta med vård-, omsorgs- och fostransuppgifter,
- 3) i antalet anställda och personalstrukturen för personalen i vård-, omsorgs- och fostransuppgifter ska hänsyn tas till kundernas särskilda behov,
- 4) serviceenheten har ett tillräckligt stort antal sådana yrkesutbildade personer inom socialvården som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) och tillräcklig annan personal för den omvårdnad, omsorg och fostran som barnen behöver,
- 5) den föreståndare som ansvarar för vård-, omsorgs- och fostransuppgifterna vid serviceenheten uppfyller de krav som anges i 46 a § 3 mom.

I en serviceenhet kan det finnas högst sju kundplatser. I samma byggnad kan det finnas kundplatser för högst 24 barn.

I brådskande fall kan man tillfälligt avvika från det antal barn som avses i 3 mom., om det är nödvändigt för att barnets vård skall kunna ordnas.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan ge ett tillfälligt tillstånd att inleda familjegrupphemets verksamhet utan sådant tillstånd som avses i 7 § i lagen om privat socialservice (922/2011) om tjänsten inte annars kan ordnas på grund av massinvandring eller någon annan jämförbar orsak.

På en person som är anställd hos ett familjegrupphem tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). Omhändertagande av ämnen och föremål samt inspektion av rum som kunden förfogar över i familjegrupphemmet regleras i 33 § i lagen om främjande av integration.

36 §

Bedömning av servicebehovet

För bedömningen av servicebehovet svarar en sådan yrkesutbildad person inom socialvården enligt 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården som är ändamålsenlig för bedömningen av servicebehovet, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. För bedöm-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

ningen av servicebehovet hos barn som behöver särskilt stöd och andra personer som behöver särskilt stöd svarar en socialarbetare i tjänsteförhållande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) 1 § 1 mom., 3 § 2 mom., 11 § 1 mom. och 13 § 1 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde och ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Denna lag tillämpas, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag, på helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter och på annan behandling av personuppgifter, om personuppgifterna utgör eller är avsedda att utgöra ett personregister eller en del av ett sådant, och personuppgifterna behandlas för följande ändamål:

- 1) behandling av, beslut om och övervakning av utlänningars inresa och utresa samt vistelse,
- 2) behandling av och beslut i ärenden som gäller förvärv, behållande och förlust av finskt medborgarskap och befrielse från medborgarskap samt bestämmande av medborgarskapsstatus,
- 3) mottagande av personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd, hjälp till offer för människohandel, verksamhet i anslutning till företräddande av barn utan vårdnadshavare inom mottagningsverksamheten samt styrning, planering och övervakning av dessa verksamheter,
- 4) placering av en utlänning i en förvarsenhet, bemötande av en utlänning i en förvarsenhet samt upprätthållandet av ordningen och säkerheten vid en förvarsenhet,
- 5) anvisande till kommunplats samt företräddande av barn med uppehållstillstånd som är utan vårdnadshavare samt styrning, planering och övervakning av dessa verksamheter.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

3 §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen i fråga om ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

För att utföra sina lagstadgade uppgifter får varje myndighet behandla de uppgifter den registrerat på följande sätt:

- 1) Migrationsverket för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1–5 punkten,
 - 2) polisen för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten,
 - 3) skyddspolisen för behandlingsändamål som anges i 1 § 2 mom.,
 - 4) Gränsbevakningsväsendet för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten,
 - 5) förläggningar för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten,
 - 6) flyktingslussar för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten,
 - 7) försvarsenheter för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 4 punkten,
 - 8) utrikesministeriet för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten,
 - 9) beskickningar för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 och 2 punkten,
 - 10) närings-, trafik- och miljöcentraler för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten,
 - 11) arbets- och näringsbyråer för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten,
 - 12) välfärdsområdets myndigheter **och Helsingfors stad** för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 5 punkten.
-

11 §

Rätt att få uppgifter mellan de personuppgiftsansvariga för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

Vid behandlingen av uppgifter i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden har

1) Migrationsverket rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten av polisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar, försvarsenheter, utrikesministeriet, beskickningar, närings-, trafik- och miljöcentraler, arbets- och näringsbyråer samt myndigheter för välfärdsområdet **och Helsingfors stad** få uppgifter som är nödvändiga för att Migrationsverket ska kunna sköta sina uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), nedan *säsongsarbetslagen*, lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017), nedan *ICT-lagen*, lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018), nedan *forskar- och studerandelagen*, lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), nedan *mottagningslagen*, lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om försvarsenheter (116/2002), nedan *förvarslagen* och lagen om främjande av integration (/), nedan *integrationslagen*,

2) en förläggning trätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 3 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, andra för-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

läggningar, flyktingslussar, förvarsheter och närings-, trafik- och miljöcentraler få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av förläggningens uppgifter enligt mottagningslagen,

3) en flyktingsluss rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, andra flyktingslussar, förvarsheter och närings-, trafik- och miljöcentraler få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av flyktingslussens uppgifter enligt utlänningslagen och mottagningslagen,

4) en förvarsheter rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 4 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar och andra förvarsheter få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av förvarshetens uppgifter enligt förvarslagen,

5) utrikesministeriet rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet och beskickningar få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av utrikesministeriets uppgifter enligt utlänningslagen,

6) en beskickning rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 2 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet och utrikesministeriet få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av beskickningens uppgifter enligt utlänningslagen och medborgarskapslagen,

7) en närings-, trafik- och miljöcentral rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten lag av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar, beskickningar och välfärdsområdets myndigheter **samt Helsingfors stad** få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av centralens uppgifter enligt utlänningslagen och integrationslagen,

8) en arbets- och näringsbyrå rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, beskickningar och närings-, trafik- och miljöcentraler få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av byråns uppgifter enligt utlänningslagen,

9) en myndighet i ett välfärdsområde **och Helsingfors stad** rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 5 punkten av Migrationsverket, flyktingförläggningen och närings-, trafik- och miljöcentralen få de uppgifter som är nödvändiga för hanteringen av välfärdsområdets uppgifter enligt integrationslagen.

13 §

Annan rätt att få uppgifter

Migrationsverket har för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten, förläggningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 3 punkten, flyktingslussar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten, förvarsheter för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 4 punkten, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, utrikesministeriet och beskickningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten samt välfärdsområdet **och Helsingfors stad** för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 5 punkten rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen, säsongarbetslagen, ICT-lagen, forskar- och studerandelagen, mottagningslagen, förvarsla-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

gen och integrationslagen få nödvändiga uppgifter om fysiska och juridiska personer av de aktörer som anges i 4 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt av privata tjänsteproducenter och av företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 §, 10 § 1 mom. och 24 § 1 mom., sådana de lyder 9 § delvis ändrad i lagarna 579/2015, 1487/2016, 965/2017, 479/2021 och 720/2022, 10 § 1 mom. i lag 912/2021 och 24 § 1 mom. i lag 1219/2020, som följer:

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Huvudmannen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

För huvudmän för folkhögskolor, studiecentraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av den av huvudmannen ordnad utbildning som invandraren genomför under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan enligt 16 § i lagen om främjande av integration (/) eller en gällande sektorsövergripande integrationsplan enligt 17 § eller under ett år från att den sista integrationsplanen har upphört. Dessutom förutsätts att läroplansgrunderna för integrationsutbildning för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. i lagen om främjande av integration eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag iakttas i utbildningen. Statsandelen beviljas även till 100 procent för sådan utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

När statsandel beviljas folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet eller idrottsutbildningscenter vars huvudman är en kommun eller en samkommun beaktas åren 2017—2019 i fråga om folkhögskolorna 98,53 procent, i fråga om medborgarinstituten 98,19 procent, i fråga om sommaruniversiteten 98,65 procent och i fråga om idrottsutbildningscentren 99,10 procent av statsandelsgrunden enligt 8 §.

Undervisnings- och kulturministeriet kan efter ansökan bevilja statsandel som överskrider det som föreskrivs i 1 mom. till en huvudman för en folkhögskola som enligt 4 § beviljats tillstånd att driva läroanstalt, om läroanstaltens huvudsakliga utbildningsuppgift enligt tillståndet är att ordna utbildning för gravt handikappade. Beloppet på statsandelen kan vara högst 80 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Efter att ha hört huvudmannen kan undervisnings- och kulturministeriet ändra sitt beslut, om väsentliga förändringar i den utbildning som folkhögskolan ordnar förutsätter det.

För huvudmän för folkhögskolor som ordnar i 7 a kap. avsedd utbildning beviljas statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen ordnad utbildning som riktar sig till läropliktiga. Dessutom beviljas en huvudman för en folkhögskola för ordnande av utbildning som avses i 7 a kap. läromedelstillägg inom ramen för det anslag som reserverats för utbildningen i statsbudgeten. Bestämmelser om beloppet av läromedelstillägget utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. Därtill fastställer undervisnings- och kulturministeriet årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor av ovannämnda studerandeveckor för vilka statsandel beviljas till 100 procent enligt 9 § 6 mom. Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor och undervisningstimmar för vilka statsandel beviljas till 100 procent enligt 9 § 2 mom. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

24 §

Avgifter som tas ut av de studerande

Skäliga avgifter för undervisningen kan tas ut av de studerande. Avgifter drivs dock inte in för utbildning som ordnas av en folkhögskola, en studiecentral, ett medborgarinstitut eller ett sommaruniversitet som invandraren deltar i under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan enligt 16 § i lagen om främjande av integration eller en gällande sektorsövergripande integrationsplan enligt 17 § eller under ett år från att den sista integrationsplanen eller sektorsövergripande integrationsplanen har upphört. Dessutom förutsätts att läroplansgrunderna för inte-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

grationsutbildning för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag iakttas i utbildningen. Avgifter tas inte heller ut inom utbildning som avses i 7 a kap. eller utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 5 § 1 mom. 10 a och 15 punkten, 2 kap. 10 a § 3 mom. 1 punkten underpunkten d, 2 a kap. 9 § 1 mom. 2 och 4 punkten samt 7 punkten underpunkten c, 10 § 2 mom. 2 punkten, inledningsstycket till 11 § 1 mom. och 13 § ~~1 mom.~~ 4 punkten, 10 kap. 4 § 2 mom. samt 11 kap. 4 § 1 mom. 5 punkten, av dem, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 a och 15 punkten, inledande stycket till 2 a kap. 11 § 1 mom. och 13 § ~~1 mom.~~ 4 punkten samt 11 kap. 4 § 1 mom. 5 punkten sådana de lyder i lag / , 2 kap. 10 a § 3 mom. 1 punkten underpunkten d sådan den lyder i lag 1131/2022 samt 2 a kap. 9 § 1 mom. 2 och 4 punkten och 7 punkten underpunkten c, 10 § 2 mom. 2 punkten och 10 kap. 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1380/2021, som följer:

1 kap

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

10 a) *plan som ersätter sysselsättningsplanen* en aktiveringsplan som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) och en integrationsplan eller sektorsövergripande

Betänkande FvUB 45/2022 rd

integrationsplan som avses i lagen om främjande av integration (/) och en sektorsövergripande sysselsättningsplan som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (/),

15) *sysselsättningsfrämjande service* jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice, prövning enligt 54 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning, frivilliga studier enligt 28—31 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 kap

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

~~10 §~~

Studier

~~Vid studier som avses i 10 a §, vid studier som ordnas som arbetskraftsutbildning, vid arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller vid frivilliga studier enligt 28—31 § i lagen om främjande av integration ska, om studierna har ordnats i perioder, den arbetssökande inte på basis av dessa studier anses vara studerande på heltid mellan perioderna.~~

10 a § (Ny)

Undantag i fråga om studier

En arbetssökandes studier betraktas inte heller som heltidsstudier

l) mellan perioderna, om studierna har ordnats i perioder och det är fråga om

d) frivilliga studier enligt 28—31 § i lagen om främjande av integration,

Betänkande FvUB 45/2022 rd

2 a kap

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11—14 § eller en med dessa jämfällbar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång:

2) uteblir från en sådan bedömning av servicebehovet som avses i 14 eller 15 § i lagen om främjande av integration,

4) vägrar göra en bedömning av servicebehovet som avses i 14 eller 15 § i lagen om främjande av integration eller genom något annat förfarande än det som avses i 2 punkten är orsak till att en bedömning av servicebehovet inte kan genomföras,

7) vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas någon av följande serviceformer:

c) frivilliga studier enligt 28–30 § eller 31 § 1 mom. i lagen om främjande av integration, eller

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbetssökande i sammanlagt minst tolv kalenderveckor har

2) deltagit i någon annan sysselsättningsfrämjande service än arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration,

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning som avses i 31 och 32 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en bedömning av servicebehovet enligt 14 eller 15 § i lagen om främ-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

jande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

13 §

Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten, om

4) mottagandet av arbete som erbjuds leder till att Arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller i 28–31 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

10 kap

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

4 §

Avvikande tillämpning av denna lag under tiden för sysselsättningsfrämjande service

Under tiden för Arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt under tiden för utbildning i läs- och skrivkunnighet enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration i form av studier som på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. bedrivs på heltid tillämpas inte 2 kap., 2 a kap. 1 § och det som i 4 § föreskrivs om arbete som arbetsgivaren erbjuder individuellt, 3 kap. 1 § 3 mom., 6 kap. 8 § och 7 kap. 2 §.

11 kap

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten

Arbetskraftsmyndigheten ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

Betänkande FvUB 45/2022 rd

5) stötid för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 32 § i lagen om främjande av integration.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 5 § i läropliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om läroplikt (1214/2020) 5 § 2 mom. som följer:

5 §

Fullgörande av läroplikten i vissa situationer

En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildning som avses i 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att genomgå utbildning efter den grundläggande utbildningen kan fullgöra läroplikten i sådan utbildning vid en folkhögskola där man följer de grunder i läroplanen för integrationsutbildningen för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. i lagen om främjande av integration (/) eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (1156/2019) 8 § 5 mom. som följer:

8 §

Uppgifter som införs i registret över förmynderskapsärenden

Det som ovan föreskrivs om intressebevakare och huvudmän ska tillämpas på sådana företrädare för barn och sådana barn som avses i 39 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) och i 35 § i lagen om främjande av integration (/), när uppgift om förordnande av företrädaren ska införas i registret över förmynderskapsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 38 e § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd samt om identifiering av och stöd till offer för människohandel (746/2011) 38 e § 2 mom. sådant det lyder i lag 388/2015 som följer:

Betänkande FvUB 45/2022 rd

38 e §

Barn som upptas i hjälpsystemet

Bestämmelser om utnämning av en företrädare för ett ensamkommande barn som är placerat i hjälpsystemet regleras i kapitel 5 och i kapitel 3 i lagen om främjande av integration (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 3 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1389/2010, som följer:

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på den som har en gällande integrationsplan eller sektorsövergripande integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (/) eller för vilken ovan avsedda planer inte ännu har utarbetats. Då tiderna enligt 1 och 2 mom. räknas ut skall dock beaktas arbetsmarknadsstöd och utkomststöd som på grund av arbetslöshet utbetalats i form av integrationsstöd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), 1 § 1 mom. 21 punkten
samt 2 § 1 mom. 13 punkten, sådana de lyder i lag (/) och
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag (/) en ny 22 punkt, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på statsandel som beviljas för driftskostnaderna i fråga om sådana av kommunernas uppgifter (statsandelsåliggande) som det föreskrivs om i:

~~20) 5 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015);~~
21) lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/),
22) 60 § i lagen om främjande av integration (/).

2 § (Ny)

Undantag från tillämpningsområdet

Statsandel enligt denna lag beviljas inte för driftskostnader som föranleds av

13) sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i lagen om främjande av integration, till den del utbildningen ordnas för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i den lagen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets nya lagförslag

11.

Lag

om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetskraftsservice (/) 3 § 1 mom. 8 punkten, 32 § 2 mom., 33 § 1 mom. 2 punkten och 4 mom., 41 § 1 punkten, 44 § 2 mom. 2 punkten, 47 § 3 mom., 48 § 1 mom. 3 punkten, 51 §, 61 § 1 mom. 3 punkten, 82 § 1 mom. 4 punkten, 103 § 1 mom. 2 punkten och 3 mom. samt 106 § 1 mom. som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

8) *plan som ersätter sysselsättningsplanen* en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (/) eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/),

32 §

Samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning enligt 1 mom. 1 punkten ska också ordnas för arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning, för arbetssökande som deltar i studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och för arbetssökande som är i lönesubventionerat arbete eller deltar i rehabilitering, även om personen i fråga inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, om arbetskraftsutbildningen eller de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, de frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller arbetet med lönesubvention eller rehabiliteringen utan avbrott beräknas fortgå i högst en månad.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

33 §

Undantag som gäller samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ordnas inte samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande

2) efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (ung person som saknar utbildning) och han eller hon deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration och som beräknas fortgå längre än en månad,

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, ordnas inte kompletterande samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration och som beräknas fortgå längre än en månad och efter grundskolan eller gymnasiet har genomgått utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter.

41 §

Påminnelse

Arbetskraftsmyndigheten ska skriftligt påminna den arbetssökande om hur dennas förfarande påverkar förutsättningarna att få arbete och en eventuell rätt till arbetslöshetsförmån om den arbetssökande

1) uteblir från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning ~~eller en sådan inledande kartläggning som avses i 9 § i lagen om främjande av integration,~~

44 §

Jobbsökningsskyldighet

Även om en arbetssökande inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska jobbsökningsskyldighet föreläggas om den personen

2) deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration, eller

Betänkande FvUB 45/2022 rd

47 §

Undantag som gäller antal och granskningsperiod i fråga om arbetsmöjligheter som ska sökas

Om inte något annat följer av 1 mom., 44 § 3 mom. eller 48 §, ska sysselsättningsplanen för en arbetssökande som saknar utbildning och som på i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter. Bestämmelserna i 1 mom. och i 44 och 48 § tillämpas på jobbsökningsskyldigheten från det att ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats för den arbetssökande.

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

3) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

51 §

Sakkunnigbedömningar

För att utreda enskilda kunders kompetens, yrkesskicklighet, lämplighet samt valmöjligheter i fråga om arbete, företagsverksamhet och utbildning ska Arbetskraftsmyndigheter ordna

- 1) kartläggningar av kompetens och yrkesskicklighet,
- 2) undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan,
- 3) bedömningar av företagarfärdigheter och av förutsättningar för företagsverksamhet, och
- ~~4) inledande kartläggningar enligt 9 § i lagen om främjande av integration, och~~
- 4) andra sakkunnigbedömningar.

61 §

Ordnande av Arbetskraftsutbildning

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna Arbetskraftsutbildning i form av

3) sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i lagen om främjande av integration, med undantag av läs- och skrivundervisning.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

82 §

Lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen

Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen, när en arbetslös arbetssökande som anställs i anställningsförhållande

4) ~~är berättigad till en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration, är en invandrare~~ för vilken en integrationsplan eller en sektorsövergripande integrationsplan enligt lagen om främjande av integration har utarbetats eller kan utarbetas, eller

103 §

Ersättning av kostnader för deltagande i service

En arbetssökande som får arbetslöshetsförmån har rätt att få stöd (kostnadsersättning) för resekostnader och andra kostnader som uppkommer i samband med att den arbetssökande deltar i

2) frivilliga studier enligt 28—30 § eller 31 § 1 mom. i lagen om främjande av integration,

Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja kostnadsersättning till en enskild kund

1) som deltar i sådan service till stöd för sysselsättning som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan; som service till stöd för sysselsättning betraktas inte det att kunden deltar i en sådan inledande intervju eller ett sådant samtal om jobsökning eller kompletterande samtal om jobsökning som avses i 4 kap. och inte heller i 9 kap. avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller sådana frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 31 § 2 mom. i lagen om främjande av integration,

106 §

Begränsningar som gäller kostnadsersättning samt när kostnadsersättning upphör

Kostnadsersättning betalas inte för ferieperioder under arbetskraftsutbildning och frivilliga studier enligt 28—30 § eller 31 § 1 mom. i lagen om främjande av integration. Ersättning betalas dock för den tid under vilken en arbetssökande som får arbetslöshetsförmån under en ferieperiod deltar i inläring i arbetet eller praktik som hör till utbildningen.

Denna lag träder i kraft den 20

12.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) 3 a § 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag (/), som följer:

3 a §

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom

7) ge Arbetskraftsmyndigheterna stöd när det gäller att utveckla systemet med Arbetskraftsservice och ge dem juridisk rådgivning med avseende på verkställigheten av lagen om ordnande Arbetskraftsservice (/), lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om alterneringsledighet (1305/2002) och lagen om främjande av integration (/), och

Denna lag träder i kraft den 20

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Helsingfors 23.2.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mari Rantanen saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Mats Löfström sv
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Matti Semi vänst
medlem Jenna Simula saf
medlem Heikki Vestman saml
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Jenni Pitko gröna
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne
utskottsråd Henri Helo.

Betänkande FvUB 45/2022 rd **Reservation**

Reservation

Motivering

Regeringen föreslår en ny lag om främjande av integration (integrationslagen). Samtidigt upphävs den gällande lagen med samma namn. I propositionen föreslås också ändringar i nio andra lagar.

Propositionen inte i linje med riksdagens vilja

Riksdagen godkände i januari 2019 ett ställningstagande om integration som baserade sig på revisionsutskottets betänkande om hur integrationen fungerar (ReUB 6/2018 rd). I ställningstagandet förutsattes det bland annat att regeringen upprättar ett övergripande åtgärdsprogram gällande behovet av att se över integreringsåtgärderna och de reformer som ska genomföras. I ställningstagandet förutsattes det också att regeringen skulle se till att integreringen snabbas upp betydligt så att integrationsperioden i regel skulle vara ett år. Vidare förutsattes det att regeringen gör språkutbildningen mer förpliktande i integrationsplanen för invandrare som fått uppehållstillstånd på så sätt att utbildningen inbegriper ett språkprov. Det förutsattes också att de studier som ingår i mottagningstjänsterna för asylsökande görs mer förpliktande. I ställningstagandet förutsattes också att den asylsökande ska ha kännedom om hur samhället fungerar och vilka regler och värderingar som finns. För att säkerställa detta ska det ordnas ett prov.

Riksdagen förutsatte alltså att regeringen skulle dra riktlinjer för att utveckla integrationsfrämjandet så att den ökande invandrabefolkningens delaktighet i samhället kunde säkerställas och att också invandrarnas kompetens kan utnyttjas för att svara på stora omvälvningar i samhället, såsom att befolkningen i arbetsför ålder minskar.

Vi konstaterar att den aktuella propositionen om främjande av integration inte motsvarar det uppdrag som regeringen ålagts i riksdagens ställningstagande. Propositionen ger inga konkreta förslag till förbättring i fråga om de problem som obestridligen har upptäckts när det gäller marginaliseringen av vissa invandrargrupper och överrepresentationen av dem till exempel i fråga om arbetslöshet och brottsstatistik. Dessutom föreslås maximitiden för integrationsperioderna vara två år eller längre, vilket inte ligger i linje med riksdagens vilja.

Det har inte heller föreslagits att åtgärderna görs mer förpliktande på det sätt som förutsatts i ställningstagandet. I propositionen har det uttryckligen konstaterats att risken att förlora förmåner i praktiken inte gäller andra än de invandrare som är arbetssökande, i fråga om vilka det finns förpliktande bestämmelser i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Av sakkunnigyttrandena framgår att det är mycket välkommet att kraftigt öka förpliktandet på lagstiftningsnivå, eftersom sanktionerna för närvarande kompenseras med ett utkomststödssystem. Vi framhåller att kravet på motprestation i fråga om förmåner som riktas till invandrare bör utredas ytterligare.

Vi är oroade över att propositionen däremot gör det möjligt att genomföra till exempel studier i samhällsorientering som självstudier. Enligt ett yttrande av en utbildare inom samhällsorientering och sakkunnig inom integration går man i studierna i samhällsorientering igenom många te-

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Reservation

man som sannolikt väcker motstridiga känslor och många frågor hos den som deltar i studierna, i synnerhet om personen kommer från en helt motsatt kultur. Sådana kan till exempel vara kvinnors rättigheter, sexuella rättigheter, barnens rättigheter, föräldrarnas skyldigheter, jämlikhet, religionsfrihet och de mänskliga rättigheterna överlag. Personen kan som utgångspunkt ha en allvarligt förvrängd uppfattning om dessa frågor. Samhällsorientering som genomförs helt och hållet som självstudier kan i värsta fall ge upphov till ångest och missförstånd hos den som utför studierna och driva honom eller henne till att söka svar på sina frågor enligt de läror och seder som hör till personens tidigare samhälle och kultur. Det innebär nästan alltid att man söker svar på frågor hos sådana äldre och religiösa i den egna gemenskapen som bott länge i Finland. Risken för att felaktig information och fördomar sprids ökar då radikalt. Om man accepterar att studier i samhällsorientering genomförs helt och hållet som självstudier möjliggör man också spridningen av falsk information. I ett sakkunnigyttrande rekommenderas också att det ordnas ett slutprov i samhällsorientering, eftersom det skulle framhäva betydelsen av studiehelheten. En förutsättning för att få medborgarskap bör också vara att den asylsökande i huvuddrag har kunskaper i samhällsorienteringens innehåll.

Betydande konsekvenser för kommunernas självbestämmanderätt och ekonomi

Vi oroar oss också för situationen i kommunerna. De föreslagna ändringarna ökar betydligt kommunernas uppgifter, om också små kommuner måste inrätta olika samarbetsgrupper för att främja integrationen. Att anvisa invandrare som behöver integration till kommunerna utan att fråga kommunerna är problematiskt med tanke på den kommunala självstyrelsen och för att kommunen måste ordna tjänster för dem. Sakkunniga har påpekat att bestämmelserna i propositionen till många delar är onödigt detaljerade och inte i tillräcklig utsträckning beaktar kommunernas olika verksamhetsmiljöer. Vi betonar också det missförhållande som gäller att de kalkylerade ersättningar som betalas till kommunerna inte motsvarar kostnaderna för serviceproduktionen i en situation där social- och hälsovårdsreformen också i övrigt minskar kommunernas ekonomiska handlingsutrymme.

Sakkunniga har vidare påpekat att de uppgifter som anförtrots kommunen för mottagande av flyktingar delvis är framtvingade och överlappande i förhållande till välfärdsområdets uppgifter. Dessutom innehåller propositionsmotiven onödigt detaljerade beskrivningar av kommunens uppgifter när det gäller mottagandet av flyktingar. Till exempel ska kommunen i fortsättningen bistå personen vid köp av möbler, bruksvaror och livsmedel, om det behövs. Den här uppgiften skulle de facto lämpa sig väl för välfärdsområdets socialhandledare, som en del av socialvården. Betalningsförbindelsen för möbler beviljas som utkomststöd både till invandrare och andra kommuninvånare från välfärdsområdet och således skulle det vara naturligt att samma organisation i praktiken bistår vid upphandlingen.

Kommunen svarar enligt propositionsmotiven i princip också för att ta emot en kvotflykting på flygplatsen, även om uppgiften på det sätt som framgår av sakkunnigyttrandena är främmande för kommunernas servicefunktioner. I sakkunnigyttrandena har det entydigt konstaterats att det strider mot principen om likabehandling att kommunen i fråga om en del av kundkretsen i detalj åläggs uppgifter till exempel när det gäller mottagande på flygplatsen och matuppköp. Vi fäster på det sätt som framgår av sakkunnigyttrandena uppmärksamhet vid att om lagstiftaren vill föreskriva särskilda uppgifter för kommunen enbart i fråga om kvotflyktingar, bör det i propositionen

Betänkande FvUB 45/2022 rd **Reservation**

anges på vilka grunder olika grupper särbehandlas som kommuninvånare. I detta avseende anser vi att förslaget är juridiskt oacceptabelt.

Dessutom kritiserar vi starkt regeringens förfarande där propositionen oväntat och i en exceptionell takt behandlades i utskottet, i praktiken på bara två veckor. För att lagstiftningsarbetet ska hålla hög kvalitet hade propositionen med tanke på dess omfattning och de problem som den berör behövt en betydligt längre och grundligare behandlingstid.

Arbete är den bästa integrationen

Vi anser att det för närvarande ställs för få integrationskrav på invandrare. Att sysselsättningen är svagare än bland infödda finländare förklaras med diskriminering, etniska hierarkier och könssegregering på arbetsmarknaden. Påståendet kan inte anses trovärdigt i en situation där man försöker öka arbetskraftsinvandringen till Finland på olika sätt och där det påstås att det råder brist på arbetskraft inom flera branscher. Samtidigt framgår det av sakkunnigyttrandena att det har varit mycket svårt att sysselsätta till och med högutbildade studerande med ett främmande språk som modersmål. Sakkunniga har påpekat att den viktigaste faktorn som avgör vilka ekonomiska konsekvenser invandringen har för de offentliga finanserna inte är de ersättningar som föreslås i propositionen utan i vilken mån invandrarna sysselsätts. Jämfört med infödda finländare är sysselsättningen bland befolkningen med utländsk bakgrund, beroende av beräkningsgrunderna, cirka 10—15 procentenheter lägre och arbetslösheten cirka 2,5 gånger högre. Enligt en OECD-rapport om integration av invandrare är sysselsättningstalet bland tredjelandsmedborgare lägre än bland EU-medborgare i nästan alla EU-länder. Enligt OECD:s statistik var arbetslösheten bland befolkningen med utländsk bakgrund, det vill säga andelen arbetslösa personer med utländsk bakgrund av alla personer i åldern 15—64 år med utländsk bakgrund, större i Finland än i Danmark och Norge 2017.

Vi påpekar att samma invandrargrupper, huvudsakligen från Afrika, Mellanöstern och Centralasien, i årtal har varit överrepresenterade i arbetslöshetssiffrorna, och utifrån forskningsrön har det inte skett någon förändring till det bättre. De som anlänt inom ramen för den humanitära invandringen är till sin sysselsättningsgrad och de totala ekonomiska nettoeffekterna klart mer problematiska än andra invandrargrupper.

Det är oroväckande att till exempel ett större beroende av socialbidrag är ett generationsöverskridande fenomen bland vissa nationaliteter. Detta upphäver den optimistiska tesen att invandrare och deras avkomlingar med tiden så att säga automatiskt integreras i Finland. Denna kritiska bedömning av integrationssituationen stöds också av iakttagelser från andra västeuropeiska länder, där betydande grupper av utomeuropeiska invandrare i årtionden har levt helt utanför huvudfåran i samhället. Den rådande passiviteten i integrationspolitiken kommer oundvikligen att leda till allt större segregation och arbetslöshet bland invandrare samt ökande offentliga kostnader. Den kulturella bakgrunden har bevisligen betydelse för hur man lyckas med integrationen. De invandrare vars gruppidentitet, till exempel i fråga om kultur, religion eller språk, är särskilt stark, integreras och sysselsätts sämre än de som inte har en lika stark gruppidentitet. Utgångspunkten för integrationen bör därför vara att erkänna fakta, det vill säga att det i Finland finns många invandrarsamfund som trots genomförda integrationsfrämjande åtgärder inte har integrerats i det finska samhället.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Reservation

Enligt ett yttrande från en integrationskonsult bör syftet med de integrationsfrämjande tjänsterna vara att stödja invandrarens eget engagemang i det finländska samhället och på arbetsmarknaden. Skadliga kulturtraditioner, såsom kvinnors och flickors lägre ställning i samhället, tvångsäktenskap, hedersvåld och könsstymning av flickor och pojkar, går vidare från generation till generation, särskilt om föräldrarna inte har integrerats i det finländska samhället och inte förstår landets värderingar och inte heller behärskar språket. En person kan vara högutbildad och ha uppnått en betydande ställning i sin arbetskarriär, men hans eller hennes värderingar kan fortfarande kraftigt bygga på de värderingar som han eller hon har fått och lärt sig av sina föräldrar.

Avgörande att lära sig språk

Antalet personer vars integrationstid har gått ut, men som de facto ändå är i behov av integrations-tjänster, har ökat i de stora städerna. Dessa personer hotar att på grund av otillräckliga åtgärder bli en stor grupp arbetslösa med ett främmande språk som modersmål som inte får jobb eller drar nytta av det allmänna servicesystemets sysselsättnings- och utbildningstjänster. Folkpensionsanstalten framför i sitt sakkunnigyttande att många invandrare redan nu är helt beroende av social trygghet för en lång tid.

Enligt Folkpensionsanstalten är gränsdragningen mellan det praktiska ansvaret att ordna tolkning också oklar. Till exempel har det i nuläget ofta förekommit oklarheter i fråga om ordnandet av tolkning i anslutning till olika myndigheters beslut och andra handlingar och ärenden, och Folkpensionsanstaltens sakkunniga har i många situationer varit tvungna att ordna med tolkning av handlingar för invandrare. Med stöd av förvaltningslagen och även lagen om främjande av integration är Folkpensionsanstalten skyldig att också för sin del ansvara för tolkningen, men ansvaret samt verkställandet och därigenom finansieringen av dessa tjänster är för närvarande oklart. Vi betonar därför invandrarnas ansvar för att så snabbt som möjligt skaffa sig tillräckliga språkkunskaper för att minska de höga kostnaderna för ordnandet av tolkning.

Tillräckliga språkkunskaper är av största vikt såväl för de invandrare som integreras som för det mottagande samhället. Tillräckliga språkkunskaper är också av stor betydelse för möjligheterna att få jobb. Avgiftsfria tolktjänster som erbjuds för länge passiverar och minskar motivationen att studera de inhemska språken. Deltagandet i språkutbildningen måste vara förpliktande och inlärningsresultaten mätas. En integrationskonsult har i ett yttrande också framfört att integrationen i första hand bör fokusera på att invandraren lär sig finska och lär sig förstå landets kultur, lagstiftning och värderingar. Vi anser att en central utgångspunkt för främjandet av integrationen är att invandraren är skyldig att tillägna sig tillräckliga kunskaper åtminstone i det ena inhemska språket för att han eller hon ska ha förutsättningar att fungera som en del av det finska samhället.

Rinkeby-fenomenet måste målmedvetet bekämpas

I propositionen konstateras det att över 25 procent av hela landets befolkning med ett främmande språk som modersmål bodde i Helsingfors 2020 och cirka hälften i huvudstadsregionen. Enligt prognoserna ser utvecklingen ut att fortsätta så att största delen av dem som flyttat till landet koncentreras till Nyland. I sakkunnigyttandena betonas att folkmängden med ett främmande språk som modersmål kommer att öka kraftigt under de kommande åren och att det med tanke på hela samhället är viktigt att de får sysselsättning.

Betänkande FvUB 45/2022 rd

Reservation

Sakkunniga har påpekat att de stora städerna på grund av den stora majoriteten invandrare bär det största ansvaret för att främja integrationen. Särskilda satsningar behövs för att förebygga det så kallade Rinkeby-fenomenet i de stora städerna i Finland. Vi konstaterar att bedömningen av effekterna av de integrationsfrämjande åtgärderna för invandrare är bristfällig och att resultaten är anspråkslösa trots betydande användning av offentliga resurser. Enligt respons från kommunerna motsvarar de kalkylerade ersättningar som betalas till kommunerna inte längre kostnaderna för serviceproduktionen.

Sakkunniga har också fäst uppmärksamhet vid att de kvantitativa målen för utbildnings- och arbetsrelaterad invandring är ambitiösa under de kommande åren, men det aktuella lagförslaget medför knappt några förändringar i kommunernas tjänster. Vi konstaterar att man vid utarbetandet av framtida riktlinjer för arbetskraftsinvandring måste se till att invandringen är till nytta för samhället. Det är i princip mycket problematiskt att man talar om integration också i fråga om arbetskraftsinvandring. Högutbildade yrkesmänniskor behöver knappast aktiv hjälp från den sociala sektorn när de kommer till Finland. Vi betonar Finlands egen rätt att genom lagstiftning påverka migrationen till Finland och de spelregler utifrån vilka man kan vistas i landet.

Konsekvenserna bör bevakas

Vi anser att även om goda relationer mellan befolkningsgrupperna och ett mottagligt samhälle är delfaktorer bakom lyckad integration, är de två viktigaste faktorerna i integrationen dock antalet invandrare och det kulturella avståndet. Dessa måste regleras genom en förnuftig och ansvarsfull invandringspolitik. Utvecklingen i många europeiska länder har i praktiken visat att inget belopp som används för integrationsåtgärder främjar integrationen om migrationspolitiken i sig inte är hållbar. Dessa resurser går också alltid ut över andra samhällssektorer och försvagar därmed samhällets totala välfärd och konkurrenskraft. Den infödda befolkningens eventuella tolerans och förståelse för olika invandrare förbättras framför allt genom att invandrarna förstår att de förutsätts ta ansvar för sin försörjning och anpassa sig till den västerländska och finländska kulturen. Vi framhåller att detta bör sättas i fokus för integrationspolitiken.

I ett sakkunnigytrande påpekas också att bedömningen av reformens effekter förutsätter ett kunskapsunderlag om invandrarnas förmåner, tjänster och ställning på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt. Man behöver på förhand komma överens om och samla in denna information. Hur målen för reformen uppnås kan således mätas med på förhand fastställda indikatorer och man kan följa hur reformen framskrider och till exempel undvika sådana utmaningar som man i Sverige har haft i samband med utvärderingen av effekterna av åtgärderna. En mekanism av detta slag bör i mån av möjlighet inrättas redan innan lagen träder i kraft. Det bör noteras att det inte för hela landets del finns statistiska uppgifter om till exempel studieverksamheten vid förläggningarna. Vi anser därför att bristerna i statistikföringen och bevakningen av verksamheten bör åtgärdas och rapporteringen av statistikföringen vidareutvecklas. Vi påpekar att det inte alls finns någon uppföljning av eller har ställts upp några kvalitetsmål för de medel som används för integration. Utan en omfattande konsekvensbedömning är det omöjligt att få information om en förnuftig allokering av medlen. Integrationsfrämjande åtgärder bör inte vidtas för formens skull. Detta förutsätter långsiktig uppföljning av invandrarnas integration och vilja att vid behov skära ned på finansieringen av ineffektiva åtgärder.

Betänkande FvUB 45/2022 rd
Reservation

Sakkunniga har framfört att det är av betydelse att invandrarna också själva är mottagande och beredda att förbinda sig till de tjänster som samhället erbjuder och de integrationsfrämjande åtgärderna. Om man inte lyckas göra invandrarna engagerande och mottagliga när det gäller de integrationsfrämjande åtgärderna, finns det risk för att integrationsåtgärderna inte har den effekt som eftersträvas och att det önskade resultatet inte uppnås trots samhällets satsningar. Vi anser att man i fråga om integrationen bör betona individens eget ansvar i klart större utsträckning än för närvarande. Det är också viktigt att betona vikten av invandrarnas egen motivation och eget ansvar.

Vi framhåller att det i första hand är invandraren själv som ansvarar för integrationen. Det är fel utgångspunkt om invandrare endast betraktas som föremål för samhällliga åtgärder. Vi måste kräva att de själva anpassar sig till det finländska samhället, vilket samtidigt innebär att de behandlas som självständiga aktörer som bär ansvar för sitt eget liv. De flesta integrationsproblemen har ett uppenbart samband med att samhället har gett icke-arbetskraftsrelaterade invandrare uppfattningen att de nästan inte alls har några skyldigheter i samhället, utan bara rättigheter. Dessutom har de aktivt vägletts att söka olika former av bidrag från samhället i stället för att de skulle ha uppmanats att utbilda sig och söka jobb. Integrationspolitiken bör sporra invandrarna till egen aktivitet och sysselsättning. För det krävs att invandrarnas framsteg på integrationsvägen övervakas betydligt noggrannare än för närvarande och att myndigheterna har tillräckliga sanktionsmekanismer till sitt förfogande för uppsåtliga försummelser. Vi anser att de ändringar som nu föreslås tyvärr inte förbättrar nuläget.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors 23.2.2023

Mari Rantanen saf
Jenna Simula saf
Mari-Leena Talvitie saml
Heikki Vestman saml
Ben Zyskowicz saml